

TOP ROZHOVOR:
S PETREM HAJNEM

SPECIÁLNÍ PŘÍLOHA:
PRÁVNICKÁ POVÍDKA 2017

SOUDCI, KTEŘÍ BEZ TALÁRU
POVÍDALI PŘÍLIŠ MNOHO

FAKT

2-3/2017

UPOVÍDANÁ

PRÁVOSLAV KABRŇÁK

od JAKUBA STROUHALA

ZKOUŠKA
ÚSTAVNÍ
PRÁVO

ZKOUŠKA
ÚSTAVNÍ
PRÁVO

„Tak si vyberte otázku,
kolego!”

74. Koaliční smlouva dle Hobbesse

Obsah

PĚT NEJ	
Pět upovídaných NEJ	3
<i>Jan Šlajs</i>	
NÁZOROVÝ SOUBOJ	
Ano, či ne UBERu v Brně?	3
<i>Vladislav Musil</i>	
DĚNÍ NA FAKULTĚ A UNIVERZITĚ	
Fakulta ve víru dění. Kariérní den, soutěže i konference	5
<i>Josef Bártů</i>	
Rozepněte knoflík u košile a usad'te se, Právo o páté se podává	6
<i>Božena Filipová, Štěpán Janků</i>	
Úsilí, co se vyplatí. To je lidskoprávní Moot Court	7
<i>Jaroslav Hroch, Zdeněk Odehnal, Marek Pivoda, Filip Vlček</i>	
Senátní koutek: V menze bude líp	8
<i>Lukáš Buchta</i>	
Praxe na soudech od okresu až po ústavák	9
<i>Michal Staněk, Anežka Novotná, Ilona Jakubčíková</i>	
Erasmus na Islandu? Vždyť tam zmrzneš	11
<i>Martin Floreš</i>	
Humans of PrF: Jeroným Šubrt	12
DĚNÍ MIMO FAKULTU	
Soudci, kteří bez taláru povídali příliš mnoho	12
<i>Roman Šafář</i>	
Sex a hendikep. Proč by měl být výsadou pouze zdravých?	14
<i>Martina Ivanová</i>	
Jak sejmout Senát?	15
<i>Zdeněk Odehnal</i>	
Emmanuel Macron: Velké vítězství na křehkém základě	17
<i>Filip Vlček</i>	
TOP ROZHOVOR	
Petr Hajn: Právníci mají znát především život, ne jen paragrafy	18
<i>Sabina Baronová</i>	
DĚNÍ VE SPOLKU	
Tři otázky pro Martinu Grochovou	20
MIMOCHODEM	
Peripetie jazykového zákona z první republiky	20
<i>Adam Pálka</i>	
Reflexe divadelní inscenace: Naše třída	21
<i>Markéta Špetíková</i>	
Přehled nejdůležitějších legislativních novinek	22
<i>Josef Bártů</i>	
GLOSA ZÁVĚREM	
Profesor Hurdík jako fakultní eskamotér	24
<i>Antonín Boudník</i>	
SPECIÁLNÍ PŘÍLOHA	
Právnická povídka 2017	25

Redakce

Šéfredaktorka: Mgr. Bc. Svatava Veverková

Zástupce šéfredaktorky: Mgr. Vladislav Musil

Editoři: Mgr. Kamila Abbasi, Sabina Baronová, Mgr. Vladislav Musil, Mgr. Bc. Svatava Veverková

Korektura: : Ilona Jakubčíková, Mgr. Vladislav Musil, MgA. Markéta Špetíková, Bc. Marek Tesař

Obálka a komiks: Mgr. Jakub Strouhal

Sazba: Mgr. Petr Havlík

Ředitelka projektu: Mgr. Martina Grochová

Redaktoři: Sabina Baronová, Josef Bártů, Antonín Boudník, Lukáš Buchta, Božena Filipová, Martin Floreš, Jaroslav Hroch, Martina Ivanová, Ilona Jakubčíková, Štěpán Janků, Anežka Novotná, Zdeněk Odehnal, Mgr. Bc. Adam Pálka, Marek Pivoda, Michal Staněk, Bc. Roman Šafář, Jan Šlajs, MgA. Markéta Špetíková, Filip Vlček, Monika Zemanová

Tiráž

časopis FAKT

II. ročník, 2.-3. číslo

periodicita: 5x ročně

Vydavatel:

Fakultní akademický klub, z. s.;

Divišova 68/3, 612 00 Brno;

IČ 04478622

e-mail: casopis.fakt@gmail.com

facebook: <http://www.facebook.com/casopisfakt/>

web: <http://issuu.com/casopisfakt>

ISSN 2533-7548 (Print)

ISSN 2570-561X (Online)

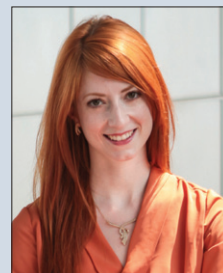
Registrováno u Ministerstva kultury

ČR MK ČR E 22833

Toto číslo vychází 26. června 2017 v Brně.

Slovo šéfredaktora

Premýšleli jste nad tím, jak je povídání důležitou součástí lidského života? Máte-li uši, které by poslouchaly, ale neslyší, uvědomíte si potřebu povídání o to intenzivněji. Americká hluchoslepá spisovatelka Helen Kellerová glosuje: „V úplné tmě a tichu, které mě odděluje od světa, mi ze všeho nejvíc chybí přátelský zvuk lidského hlasu. Slepota odděluje člověka od věcí – hluchota od lidí.“ Aby nebyl člověk oddělen od lidí, povídá si s nimi. A zároveň mlčí, když naslouchá. Někdy ovšem ani dvě uši nepřebijí jednu pusu a člověk víc mluví, než poslouchá. Někdy je povídání příliš. Někdy je společnost nespolečensky upovídáná. Stejně upovídáná jako letní dvojčíslo časopisu FAKT s podtitulem Upovídáná a jeho speciální přílohou. V ní najdete vítězné texty ze soutěže Právnícká povídka 2017.

O tom, jak s právem souvisí jazyk, literatura a kultura, jsme si povídali s emeritním profesorem Petrem Hajnem. Podle něj mají znát právníci především život, ne jen paragrafy. V rozhovoru vzpomíná na kovbojku. V paměti mu z ní utkvěla charakteristika hrdiny, který neměl kromě vaků pod očima jiných zavazadel. Podobnou hru s jazykem podle něj právníci provádí při výkladu běžně. Slově podstrčí trochu jiný význam a tím mění skutečnost. Zásadní praktický problém práva vidí v tom, že právo vychází z fikce, že každý má znát právo. To podle něj ale není možné.

Právo opravdu nezná každý. Nutně ho nemusí znát ani soudci, ačkoliv latinská zásada hlásá: iura novit curia (soud zná právo). Svě o tom ví „Soudci, kteří bez taláru povídali příliš mnoho“. Stejnomený článek povídá o třech upovídáných soudcích. Při politické soutěži aktivním Kamile Kydalkovi, dífamační e-maily rozesílajícím Miroslavu Čapkově a Miloši Zbráňkovi, jehož satirické články o migraci migrovaly do veřejné internetové sítě, za což dostal důtku od Kárného senátu Nejvyššího správního soudu.

Časopis na svých upovídáných 36 stranách nabídne tipy, jak uspět v moot courtu, jak získat praxi na soudě či na co se připravit, rozhodnete-li se vyjet na Erasmus na Island. Nemáte-li čas poslechnout si rádiový pořad Právo o páté, potom „Rozepněte knoflík u košile a usadte se, Právo o páté se podává“ přímo v časopise. A protože není čas ztrácet čas zbytečným povídáním, začtete se do časopisu sami. Ačkoliv není sladkou koblíhou (sorry jako), ani kampaní za intenzivní povídání, věříme, že podpoří svobodu projevu i Vaši schopnost naslouchat.

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, inspirativní čtení Vám přeje

Svatava Veverková
šéfredaktorka časopisu

Časopis je realizován v rámci projektu specifického výzkumu MUNI/D/1413/2016. Za pomoc děkujeme Programu rektora na podporu tvorby studentských časopisů MU. Všechny texty vychází k právnímu stavu dne 8. května 2017. Za případné tiskové chyby se omlouváme.

PĚT NEJ

Pět upovídáných NEJ

Jan Šlajs

Jako v každém čísle časopisu FAKT vám přinášíme pět NEJ. Tentokrát se budou vztahovat k povídání.

Nejpomalejší soud

Tradičně nejpomalejším soudem u nás je okresní soud v Ústí nad Labem, kde civilní řízení trvá 802 dnů a trestní 356 dnů. Naopak nejrychlejšími jsou okresní soudy v Náchodě, tam si na rozhodnutí v civilní věci účastníci počkají v průměru 126 dnů. Trestní věci nejrychleji vyřizuje okresní soud v Berouně, v průměru za 76 dnů (zdroj: mapapratuhy.cz; údaje za rok 2015).

Nejupovídanější vězeň

„Služebně nejstarším“ odsouzeným ve výkonu trestu a zároveň prvním odpykávajícím si doživotní trest v tehdejší Československu je Zdeněk Vocásek, který má zajisté co vyprávět. Do výkonu trestu se dostal za dvě vraždy a jeden pokus o vraždu. Původně odsouzenému k smrti byl však díky sametové revoluci trest zmírněn na doživotí.

Nejméně upovídáný rozsudek

Velmi stručný rozsudek pochází z Velké Británie. V roce 1708 vydal High Court of Chancery ve věci

Lillicott v Compton rozsudek, který měl pouhých devět slov: „Plate shall pass by a devise of household goods.“ Velmi stručně tak odpověděl na otázku, zda je v převodu vlastnického práva k domácím potřebám zahrnuto také nádobí.

Nejupovídanější soudce

I ten nejupovídanější soudce si musí dávat pozor na to, co říká. Ústavní soud usnesením sp. zn. IV. ÚS 2609/16 zamítl stížnost soudce krajského soudu, který publikoval příběhy, v nichž se vulgárně vyjadřoval vůči určitým skupinám obyvatel. To u soudce není možné, i když se k výkonu svého povolání u takových článků nepřihlásí. Podle ustáleného názoru Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva je soudce soudcem 24 hodin denně. Navíc je jeho svoboda slova omezenější než u ostatních občanů. Soudce se má tedy chovat tak, aby zachoval důstojnost a důvěru v nezávislost své funkce. Podrobnosti se dočtete v článku „Soudci, kteří bez taláru povídali příliš mnoho“.

Nejdelší soudní řízení

České soudy v současnosti vedou déle než 20 let celkem 596 řízení. Jedničkou v počtu těchto řízení je brněnský krajský soud, řeší jich 216 (údaje k 2/2017).

NÁZOROVÝ SOUBOJ

Ano, či ne UBERu v Brně?

Vladislav Musil

Krajský soud v Brně v dubnu tohoto roku předběžným opatřením zakázal službě UBER provozovat na území města Brna svou činnost. Má jít o alternativu k taxislužbě odporující zákonům. Soud takto rozhodl na podnět taxislužby Lido Taxi, kterou podpořil i brněnský magistrát jako vedlejší účastník. S žádostí o názor na legálnost služby UBER jsme se obrátili na novináře Lukáše Vaverku a autora SVOČ na toto téma, Davida Rotrekla.

Lukáš Vaverka, motoristický novinář,
za ANO službě UBER

Kauza Uber je typickou ukázkou toho, jak nové obchodní modely, které využívají pokroku v komunikačních technologiích, narážejí na odpor zkostnatělých byrokratických struktur. Představa, že by něco mohlo

fungovat bez přebujelých zákonných regulací a garantem kvality služeb a bezpečnosti by měla být obchodní společnost, nota bene registrovaná v jiné zemi EU, v těchto kruzích vyvolává hrůzu. Že Krajský soud v Brně přezkoumal fungování Uberu v rámci platné legislativy a nějak rozhodl, je v pořádku. Co ale v pořádku není, je postoj místních politiků.

Hnutí ANO chce bojovat proti papalášství a Žit Brno se tváří jako progresivní uskupení bojující za rozvoj společnosti. Tak proč jejich představitelé s neskrytým nadšením vítají verdikt soudu místo toho, aby se snažili najít a prosadit způsob, jak sladit zákony se službami nové generace? Postoj Uberu bohužel jen přilévá olej do ohně, jinak jsou ale fakta na jeho straně. Česká republika v zahraničí platí za ráj nepoctivých taxikářů a právě Uber přinesl nové možnosti, jak zvýšit kvalitu tam, kde stávající regulace selhávají.

Především se uživatelé vzájemně hodnotí, takže z nespolehlivých řidičů a agresivních pasažérů se rychle stanou „známé firmy“. Obě strany mají navíc možnost jízdu stornovat, pokud se jim protějšek z jakéhokoliv důvodu nezdá. Že nemá řidič zkoušky z místopisu a v autě není taxametr? Nebudme včerejší, vedení trasy i stanovení ceny hlídá pomocí GPS mobilní aplikace. Stejně tak je nadbytečné označení vozu jako taxi. Řidiči Uberu nepřijímají pasažéry z ulice, jezdí na objednání a cestující předem do mobilu obdrží identifikaci auta i řidiče. V neposlední řadě řidič před nástupem nezná cíl cesty, takže nemůže jízdu předem odmítnout jen pro to, že mu daný směr připadá málo lukrativní – přesně tohle pravidelně dělají zavedené taxislužby, které se cítí být Uberem ohroženy.

Uber tedy není nijak závadný, byť se momentálně nachází na hraně zákona. Podstatou problému je mnohem víc neochota výkonné a zákonodárné moci polevit na poli regulací a dát prostor pro rozvoj nových modelů ekonomiky.

**David Rotrekl, student PrF MU,
za NE službě UBER**

Podmínky, které musí plnit všechny taxislužby, jsou stanoveny v zákoně č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě. Taxislužby například musí mít vozidlo označené žlutou střešní svítilnou s nápisem „TAXI“, na vozidle musí být uvedena obchodní firma společnosti, která taxislužbu provozuje, vozidlo musí být vybaveno taxametrem a řidič taxíku musí být v základním pracovněprávním vztahu ke společnosti, která taxislužbu provozuje, a být držitelem oprávnění řidiče taxislužby.

Tyto podmínky společnost Uber nedodržuje. Uvádí, že provozuje spolujízdu a nikoli taxislužbu, a proto tyto podmínky ani splňovat nemusí. Avšak zákon o silniční dopravě obsahuje definici taxislužby, ze které lze vyvodit následující definiční znaky taxislužby: osobní doprava, pro cizí potřeby, zajišťuje přepravu

osob a jejich zavazadel, maximálně pro 9 osob. Společnost Uber poskytuje přepravu osob, jedná se tedy o osobní dopravu. Jelikož je tato přeprava poskytována pomocí osobních automobilů, tak není přepravováno více než 9 lidí najednou. Konečně je přeprava uskutečňována pro cizí potřeby, protože čas a cíl cesty určuje cestující. Služba společnosti Uber tedy naplňuje zákonnou definici taxislužby.

S ohledem na skutečnost, že je služba společnosti Uber taxislužbou, dopouští se nekalé soutěže vůči ostatním taxislužbám. Soudcovskou podstatou nekalé soutěže je totiž porušování předpisů soutěžního práva za účelem získání soutěžní výhody, a jednání společnosti Uber tak splňuje všechny definiční znaky nekalé soutěže.

Z výše uvedených důvodů si myslím, že rozhodnutí Krajského soudu v Brně, které zakázalo společnosti Uber provoz v Brně, je správné. Na druhou stranu je nutné uznat, že společnost Uber přinesla inovace do strnulé oblasti taxislužeb a dnešní česká zákonná úprava brání pokroku. Z tohoto důvodu si myslím, že by bylo vhodné upravit zákony tak, aby byly inovace v sektoru taxislužeb umožněny. Nicméně do té doby nemůže společnost Uber získávat výhody oproti ostatním taxislužbám prostřednictvím porušování zákonů.

Stanovisko generálního advokáta SDEU

Pro ucelený obraz přidáváme i pohled generálního advokáta M. Szpunara, podle kterého spadá elektronická platforma Uber, jakkoliv se jedná o novátorský koncept, do oblasti dopravy. Společnosti Uber může být proto uložena povinnost opatřit si licence a povolení vyžadované vnitrostátním právem. Více se dočtete ve stanovisku generálního advokáta ve věci C-434/15 Asociación Profesional Elite Taxi v. Uber Systems Spain, SL.

Foto: Reuters/Kai Pfaffenbach: UBER

DĚNÍ NA FAKULTĚ A UNIVERZITĚ

Fakulta ve víru dění. Kariérní den, soutěže i konference

Josef Bártů

Přinášíme Vám krátký přehled nejdůležitějších akcí a soutěží, co se v poslední době konaly na naší alma mater. Měli jsme možnost potkat potenciální zaměstnavatele v atriu fakulty, projevit svou tvořivost, vyzkoušet si rétorické dovednosti a podělit se o know how na odborné konferenci i oslavit mimořádné úspěchy na poli vědy a výzkumu.

Kariérní den

Kam po státnicích? To je oč tu běží. Především pro studenty, kterým se blíží státnice, a neví kam dál, se v úterý konal 11. 4. 2017 Kariérní den pro partnery PrF MU (Právnické fakulty Masarykovy univerzity). Studenti se setkali se zástupci ze soukromého sektoru, veřejné správy a státních institucí. Zájemci o pracovní místa nebo stáže měli jedinečnou příležitost osobně si pohovořit se zástupci prezentujících společností a institucí, informovat se ohledně pracovních podmínek a možnosti kariérního růstu.

Na akci se prezentovali Dvořák Hager & Partners, White & Case, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Ministerstvo financí, Ministerstvo spravedlnosti, Bezpečnostní informační služba a další.

Ukaž svou kreativitu VI

Redakce webového portálu Právní prostor.cz ve spolupráci s právním informačním systémem CODEXIS ACADEMIA pořádala již šestý ročník soutěže Ukaž svou kreativitu. Soutěžní práce musela splňovat jedinou podmínku – musela mít maximálně 5000 znaků.

Vítězství pro PrF MU obhájila Natálie Ivanovská s prací na téma Umělá inteligence a odpovědnost za škodu. Na děleném druhém a třetím místě se umístili Jakub Matocha z PrF UK a Jiří Tvarůžek z PrF MU.

Autoři získali řádné vstupné na prestižní odborný kongres Právní prostor 2017 i věcné ceny. Jejich práce byly zveřejněny na odborném právním portálu Právní prostor.cz.

Právnícký debatní turnaj

Studenti českých a slovenských právnických fakult mohli letos již podruhé prověřit svoje rétorické dovednosti v Právníckém debatním turnaji pořádaném Katedrou právní teorie PrF MU. Do mezifakultního kola postoupili dva nejúspěšnější soutěžící z každé fakulty. Organizátoři vybrali dvě teze, které měli soutěžící buď obhajovat, nebo popírat. První teze se týkala zavedení trestu smrti za nejzávažnější trestné činy a druhá výše peněžitého trestu vzhledem k majetkovým poměrům pachatele.

V druhém ročníku zvítězila Jana Babicová, na druhém místě se umístila Ivana Trokšiarová a cenu za nejlepší formu řečnického projevu získal Zdeněk Gertsberger. Vítězové obdrželi stipendia a věcné ceny od partnerů soutěže.

Cofola

V dubnu pořádala naše fakulta již šestý ročník konference pro doktorandy a mladé právní vědce s názvem COFOLA. Na půdě Univerzitního centra v Telči se odehrála symfonie paragrafů, argumentů a emocí. Cofola se na COFOLE nepodávala. Namísto ní se servirovaly objemné právní znalosti a dovednosti hned ve dvanácti sekcích. Těmi byly: Záruky zákonnosti v trestním a správním řízení; Alkohol jako fenomén (nejen) z pohledu práva; Náhradní mateřství; Autorské právo pro 21. století: perspektivy, vize a novelizace; Zmeškání strany v civilním soudním sporu; Správní trestání v oblasti práva životního prostředí a pozemkového práva (vč. vazeb na veřejné stavební právo a katastrální právo); Politická práva v horizontálních vztazích; Smlouva o výkonu funkce; Ochrana slabší strany v soukromém právu; Aktuální otázky regulace finančních trhů; Odmitnutí a neposkytnutí zdravotní péče a jako poslední Teorie odrazu. Nejpozději v září by měl být zveřejněn elektronický sborník plný příspěvků z konference. Doporučujeme proto sledovat stránku cofola.law.muni.cz.

Dies academicus

Ve středu 10. května se v aule naší fakulty uskutečnil slavnostní akademický obřad Dies academicus 2017. Obřad zahájil rektor Masarykovy univerzity Mikuláš Bek svým projevem o kvalitě výuky a tvůrčí činnosti na univerzitě, po něm vystoupil předseda Akademického senátu Masarykovy univerzity Stanislav Balík.

Již tradičně rektor u příležitosti akademického svátku uděloval ceny za mimořádné úspěchy v oblasti vědy a výzkumu. Celkem bylo oceněno 19 vědců, pedagogů, studentů a absolventů. Jedním z nich byl i David Kosař z Právnické fakulty. Vedoucí Ústavu pro otázky soudnictví získal ocenění za vědeckou práci zkoumající vliv zavedení nejvyšší rady soudnictví na posílení soudcovské nezávislosti v soudní samosprávě České a Slovenské republiky. Gratulujeme.

Rozepněte knoflík u košile a usad'te se, Právo o páté se podává

Božena Filipová, Štěpán Janků

Právo o páté je pořad vysílaný na student-ském Rádiu R. V nenuceném diskuzním tempu umožňuje sblížení s právními tématy i s těmi, kdo je zosobňují. Na rádiových vlnách moderátoři z řad studentů dělají to, co je baví, a věří, že je záhodno umět se občas na právo dobře naladit a propůjčit mu hlas. Od nového roku nabírá pořad druhý dech. V každém čísle časopisu FAKT pro vás moderátoři Práva o páté vyladí to nejzajímavější z rozhovorů. Tentokrát s Johnem Altairem Gealfowem a Františkem Korbelem.

John Altair Gealfow: O asasínovi právnických mýtů

Pozvání do jednoho z prvních postvánočních děl přijal muž tajemného jména, který ve své činnosti a zájmu spojuje právo s informatikou a filozofií. John k vám může mít jakožto čerstvý doktorand na katedře teorie práva bližší, než si myslíte, protože opravuje práce do akademického psaní i testy z teorie práva. Ale nejen to.

Četli jste v poslední době nějaký zajímavý článek na stránce iurium.cz? Slídili jste po pojmech na právnické wiki? Nebo za sebou máte některý z online vzdělávacích kurzů nabízených platformou Nostis? To vše jsou aktivity, které spadají pod činnost spolku Nugis Finem. John stojí v jeho čele a svým působením se snaží vzdělávat a bojovat proti mýtům a polopravdám nejen právního světa. Nugis Finem totiž v překladu znamená „skoncovat s nesmyslem“. Altair vede úspěšně křížovou výpravu vůči zastaralým představám o nutné a neměnné podobě nejen právního vzdělávání.

Tím, co mu na výuce na právnických fakultách nejvíce chybí, je dle jeho slov srozumitelnost, praktičnost a citelnější uvádění na příkladech. „*Náš vzdělávací systém nemusí být ideální, každý je však v konečném důsledku odpovědný sám za sebe,*“ uvádí. Nejsme-li spokojeni s tím, jak to na škole vypadá, máme podle Johna jiné možnosti. Těmi jsou literaturou obězní

knihovny, výlety do zahraničí, street law či návštěvy vzdělávacích kurzů.

Jak sám v rozhovoru uvádí: „*Lidský mozek funguje nejlépe, zapamatová-li si příběhy.*“ Právě příběh by měl provázet i další právně zaměřený MOOC kurz, který Nostis připravuje. Trestnímu právu by tak v plánovaném podání nemusely chybět krádeže na benzínce, hořící auta či narativ ve stylu House of Cards. MOOC kurzy jsou zdarma, online a dostupné široké veřejnosti. Jednou z vizí spolku je dostat kurzy například do vězení, neboť tam by mohly plnit dobrou funkci resocializace. Případně by chtěl vytvořit online kurzy české historie, což by mohli ocenit zejména cizinci.

František Korbel:

Máte právo hledat si své štěstí

Přichází mi esemeska slibující brzký příchod. O chvíli později mi ruku podává více jak dvoumetrový (204 cm) sympaták, který si s úsměvem na tváři stěžuje, že teď ta šalina „třináctka“ zastavuje jinde než dřív. Za mikrofony nahrávacího studia Radia R zavítal trojnásobný náměstek ministra spravedlnosti, kormidelník soukromoprávní rekodifikace, místopředseda a člen Legislativní rady vlády, partner AK Havel, Holásek & Partners a odborný asistent na Právnické fakultě Univerzity Karlovy.

Do Brna se František velmi rád vrací. Vždy ho provází nostalgie a radost. Co mu však radost nedělá, je pouze třísemestrální výuka občanského práva. Ta se prý od dob jeho studia (na rozdíl od zrušené třináctky) příliš nezměnila. V návaznosti na to dodal, že v průměru jsou podle jeho názoru studenti z Olomouce v oblasti civilního práva lepší.

Co se Františkovi označovanému jako „motor rekodifikačního týmu“ vybaví pod datem 1. ledna 2014, kdy vešel v účinnost nový občanský zákoník? S úsměvem na rtech odpovídá: „*Zázrak. Byl to zázrak.*“ Úspěch přičítá z velké části profesoru Karlu Eliášovi.

Rozhovor se nevyhnul ani kontroverznímu § 3. Ten bývá zjednodušován jako určité právo na štěstí. František se brání: „*Ustanovení nehovoří o tom, že je nějaké právo na štěstí, ale říká, že každý má právo hledat si své štěstí.*“ Vzpomíná na náročné debaty v Parlamentu. Nejdelší rozpravu zahájila otázka, zda má nájemce právo mít v bytě zvíře. „*Diskutovalo se to možná půl dne,*“ doplňuje.

Jako důležitý požadavek práva zmínil František intuitivnost, což reprezentuje prvních čtrnáct paragrafů občanského zákoníku. „*To je občanské právo jako takové,*“ dodává. Víze občanského zákoníku byla dle něj stoprocentně naplněna. „*Řada kritiků a zejména těch kritiků povrchních vyčítá občanskému zákoníku terminologii jako třeba přístavek, pacht, výprosa, ale to jistě není podstata nového soukromého práva.*“

Zajímavý je i příběh označení občanského zákoníku číslem 89/2012 Sb. Právě toto číslo bylo zvoleno profesorem Karlem Eliášem jako určitý symbol svobody. Souhra církevního sňatku ukrytá pod satanským číslem v § 666 však vznikla náhodou.

A našel by František mezi těmi stovkami různých paragrafů nějaký oblíbený? „*Mám, řekl bych dva hodně oblíbené a pak samozřejmě... mám skoro všechny oblíbené,*“ odpovídá s úsměvem.

Celé znění rozhovorů najdete na adrese www.mixcloud.com/pravoopate/.

Foto 1: Jelena Kudel: John

Foto 2: Jelena Kudel: František

Úsilí, co se vyplatí. To je lidskoprávní Moot Court

Jaroslav Hroch, Zdeněk Odehnal, Marek Pivoda, Filip Vlček

V březnu tohoto roku jsme se zúčastnili finále Lidskoprávního Moot Courtu, simulovaného soudního sporu mezi studenty. Jednalo se o pátý ročník pořádaný Ligou lidských práv ve spolupráci s brněnskou právnickou fakultou. V článku Vám přinášíme popis průběhu soutěže od prvotních příprav až po samotné vítězné ústní jednání konané na Ústavním soudu. Zároveň poukazujeme na to, co nám tato zkušenost dala, a co může dát i ostatním.

Motivy pro účast v Lidskoprávním Moot Courtu mohou být pro každého různé. V našem případě byly důvodem zájem o problematiku lidských práv a možnost účastnit se takřka jediné soutěže takového druhu v České republice. Zadaný případ zněl možná jednoduše, ale jak jsme později zjistili, pokládal mnoho nesnadných otázek. Meritem sporu byla otázka, zda mají rodiče právo přemístit své dítě do speciální školy, přestože by se mu dle učitelů běžné základní školy dařilo lépe na jeho původní běžné základní škole. Na jedné straně stáli rodiče. Dle nich by syn prospíval na speciální škole, protože se na běžné základní škole potýkal s narázkami na svou romskou etnicitu a posměšky za své špatné známky. Na druhé straně byli učitelé, resp. orgán sociálně-právní ochrany dětí. Ten měl za to, že nezletilý bude lépe prospívat na běžné základní škole, která mu navíc zajistí lepší budoucnost. Jedna strana soudu předkládala argumenty, proč by měla být omezena rodičovská odpovědnost rodičů. Tedy proč by měl stát zasahovat do rodinných vztahů za účelem ochrany nejlepšího zájmu dítěte. Druhá strana naopak soud přesvědčovala, proč se bude dítěti dařit lépe na speciální škole a proč by takový zásah do rodinného práva byl zásahem neproporcionálním.

Prvotní přípravy

Z pohledu nezúčastněného diváka je moot court pětadvacet minut ústního přednesu každé ze stran sporu před soudci. Z pohledu zúčastněných soutěžících bylo finální ústní kolo moot courtu završením více než

pětiměsíční aktivní přípravy. Moot court se skládá z písemného a ústního kola. Každý tým má za úkol připravit písemné podání za obě strany sporu a následně v ústním fakultním, resp. celostátním kole prezentovat své závěry soudu. Soudci účastníky konfrontují s otázkami týkajícími se případu i s právně-teoretickými otázkami, jako např. závazností judikatury Evropského soudu pro lidská práva pro české obecné soudy.

Na samotném počátku příprav jsme se rozdělili na dva dvoučlenné týmy. Každá dvojice měla na starost jednu stranu sporu a toto složení nám vydrželo až do samotného konce soutěže. Tento způsob rozdělení týmu nám umožnil soustředit se pouze na svoji stranu sporu, a tím sestavit promyšlenější a hlubší argumentaci.

V úvodní fázi jsme ve svých dvojicích provedli prvotní rešerši zdrojů, připravili přibližnou osnovu každého z písemných podání a hlavní argumenty. Poté jsme svá zjištění konfrontovali navzájem mezi sebou, díky čemuž jsme již na počátku věděli, na které momenty argumentace se zaměřit. Jedním z rysů moot courtu je absence jednoznačné odpovědi. Tuto skutečnost je nutné si uvědomit a podle toho se zařít. K případu není efektivní přistupovat tak, že právo zcela jistě stojí na jedné straně, zatímco druhá strana je od počátku ztracená. Tak by totiž jedna strana mohla nabýt dojmu, že jejich právní pozice je silná a nepotřebují se příliš připravovat. Takto podceněná příprava by nemusela u ústního kola obstát ve střetu s otázkami soudců, které mohou být směřovány všelijak.

Za další klíčový moment považujeme tvorbu osnovy. Pokud je písemné podání logicky a systematicky strukturované, velmi to pomůže při přípravě řeči do ústního kola. Vzhledem k tomu, že soudci hodnotí mnoho aspektů písemných, ale i ústních podání, doporučujeme nahlédnout do manuálu hodnocení pro soudce a zaměřit se na tam zmíněné oblasti. Byť se jedná o podání směřované soudu, soudci hodnotí také úroveň rešerše zdrojů, formátování a další.

Ústní kolo

Po odevzdání písemných podání následuje ústní kolo, které vyžaduje stejně, ne-li více příprav než kolo písemné. Ve dvojicích jsme si rozdělili řeč vždy napůl tak, aby každý mluvil před soudci dohromady přibližně 12 minut. Stejně jako v případě písemných podání jsme každý svoji řeč logicky a systematicky strukturovali a postupovali jednotným systémem. Svoji řeč jsme si rozdělili na několik hlavních argumentů, ty tvořily pomyslné úseky. Na úvod každého úseku jsme soudcům sdělili, o čem budeme hovořit, dále jsme prezentovali svůj argument a následně vše shrnuli. To samé jsme udělali na samotném začátku a konci celé naší řeči každého z nás. Tím lze zajistit, že se soudci v řeči neztratí a pochopí sdělení. Je jistě lepší sdělit soudcům méně, ale srozumitelně, než více, ale chaoticky. S tím také souvisí forma řeči. Je nezbytné se vyvarovat dlouhým a složitým souvětím, a naopak veškeré své myšlenky formulovat co nejjednodušeji do prostých vět. Cílem ústního kola je bezprostředně předat soudcům své argumenty, přičemž spíše než zahlcovat soudce zdlouhavým zdůvodňováním, je vhodné se snažit vystihnout podstatu argumentu. Nakonec se nám v celostátním finále osvědčilo si najisto vymezit, co je samotnou podstatou celého sporu a v čem spočívá náš hlavní argument. Díky tomu jsme pak byli schopni reagovat na dotazy soudců, které jsme dopředu neznali.

Co se samotné přípravy na ústní kolo týče, každý si svoji řeč připravoval sám, dle jeho citu a stylu přednesu. Před fakultním kolem v prosinci jsme se mnohokrát naživo sešli s naší koučkou Kamilou Abbasi a trénovali jak samotný projev z pohledu rétoriky, tak jsme se učili reagovat na stresové situace a odpovídat na otázky. Každý z nás byl soudcem toho, kdo zrovna prezentoval svoji řeč, a vymýšlel dotazy, které by mohli potenciálně položit soudci. Finále fakultního kola se nahrávalo, díky čemuž jsme identifikovali chyby

v přednesu každého z nás, a tím se jich poté v celostátním finále vyvarovali.

Zkušenost

Díky moot courtu jsme měli příležitost vyzkoušet si aplikaci našich právních znalostí – dá se říct – v praxi. Všichni jsme si procvičili argumentační a rétorické dovednosti a dostalo se nám velmi cenných rad od zkušených odborníků. Moot court je ale také skvělou socializační příležitostí, díky které každý z nás mohl strávit mnoho času s lidmi se stejným zájmem o právo. Účast v moot courtu můžeme všem studentům, kteří se zajímají o lidská práva jen doporučit. I když člověk do soutěže musí investovat hodně času a úsilí, všechno se mu mnohonásobně vrátí a nakonec si odnese spoustu cenných zkušeností do své budoucí praxe.

Foto: archiv účastníků

Senátní koutek: V menze bude líp

Lukáš Buchta

Vážení čtenáři, vítejte u dalších zpráv z dění kolem Akademického senátu fakulty. Přiblížíme si, co se událo na jednotlivých zasedáních AS v nedávné době.

Dne 6. března 2017 se Senát věnoval především ekonomickým tématům. Bez problémů byla schválena Výroční zpráva Právnické fakulty Masarykovy univerzity za rok 2016, která může být využita i při sestavování žebříčku hodnocení fakult. Proto ta naše byla sestavena obzvláště kvalitně. Dále se schválila Zpráva o hospodaření PrF MU za rok 2016. V ní lze

zjistit, že fakulta čerpala fondy například na pořízení nového nábytku před přednáškově místnosti. Nakonec byl přijat i návrh rozpočtu PrF MU na rok 2017, ovšem bez dat, která mělo poskytnout Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – návrh tedy vycházel z dat loňských.

Ministerstvo posléze data dodalo a bylo svoláno mimořádné zasedání AS na 19. 4. 2017, které bylo nutné, aby fakulta dodržela všechny lhůty tykající se svého rozpočtu. Ministerstvo totiž svým rozhodnutím snížilo fakultě institucionální podporu, což mělo za následek, že se musel snížit i rozpočet fakulty.

Na řádném zasedání dne 24. dubna 2017 se pak Akademický senát především zabýval vnitřními předpisy fakulty, konkrétně Jednacím řádem Vědecké rady PrF MU a Disciplinárním řádem PrF MU.

Jednací řád Vědecké rady nezaznamenal větších změn, pouze habilitační řízení bude nyní probíhat na dvou jednáních Vědecké rady – na prvním se projedná stanovisko komise, která byla k posouzení habilitace ustavena; na druhém proběhne vlastní habilitační přednáška uchazeče.

Pivo na fakultě?

Disciplinární řád vychází ze vzoru vypracovaného rektorátem MU. Nově byla zavedena trestnost pokusu o podvádění u zkoušek (například úplná znění zákonů popsaná taháky) či nezaplacení poplatku za studium (zavedeno na žádost rektorátu). Po diskusi členů AS byla v otázce trestnosti konzumace návykových látek na fakultě zvolena formulace „zneužívání alkoholických nápojů nebo jiných návykových látek v prostorách PrF MU je trestné“. Senátoři se shodli, že absolutní zákaz konzumace návykových látek by nebyl příliš produktivní, kupříkladu i proto, že se přímo v menze prodává pivo.

Na témže zasedání Akademický senát ještě řešil podmínky pro přijetí ke studiu v akademickém roce 2018/2019. Vedení fakulty navrhlo procentní bonifikaci certifikátů z cizích jazyků vyučovaných na fakultě, protože v rámci testů studijních předpokladů (jejichž

percentil zůstává jako kritérium pro přijetí) již nebude možné volit jinou cizojazyčnou mutaci než anglickou. Po důkladném zvážení se senát nakonec rozhodl toto ustanovení vyškrtnout. Mimo jiné proto, že počítalo i s bonifikací certifikátů z angličtiny, což by šlo proti jeho hlavnímu účelu zvýhodnění jiných jazyků než anglického.

V menze bude líp

Ani Studentská komora Akademického senátu (SKAS) jako taková v uplynulých měsících nezahálela. Vytvořila si tým, který má za úkol vytvořit návrh na změnu fakultních stipendijních programů. Vzhledem k tomu, že rozpočet fakulty tento rok byl (ne její vinou) výrazně omezen, zavázala se SKAS k jednání s vedením Správy kolejí a menz MU o provedení jednoduchých, levných organizačních opatření k alespoň částečnému zlepšení situace v místní menze (např. změna uspořádání stolů v jídelně apod.). A samozřejmě SKAS uspořádala dne 19. 4. 2017 „interpelaci na studentské senátory“ – setkání akademické obce a studentských senátorů s dotazy a připomínkami. Přestože účast nebyla velká, setkání proběhlo v příjemné atmosféře a jistě přineslo důležité podněty k budoucí činnosti SKASu – možná vznikla i nová tradice?

To je již pro tuto chvíli vše podstatné, co se ve světě Akademického senátu událo. Na shledanou příště!

Autor je studentským senátorem za 2. ročník.

Praxe na soudech od okresu až po ústavák

Michal Staněk, Anežka Novotná, Ilona Jakubčíková

Povinná odborná praxe je většinou natolik přínosná, že ji ve výsledku ani nepovažujeme za povinnost. Mohou za to jak získané praktické právní znalosti a dovednosti, tak obecná zkušenost s mezilidskými vztahy a s pracovním prostředím. V tomto článku přinášíme zkušenosti, které si naši kolegové odnesli z praxe na soudech všech úrovní.

Michal Staněk:

SPOILER – Pokud jsou tvou motivací peníze, dál číst nemusíš. Na soudech se totiž stážistům neplatí

Od začátku studia na právech jsem tušil, že advokát ze mě z různých důvodů nejspíš nikdy nebude. Když jsem se ve druháku rozhodoval, kde si najít praxi, justice byla jasná volba. Napsal jsem mail na Okresní soud v Uherském Hradišti a vyšlo to. Tím začala moje první praxe na opatrovnickém oddělení. Asi i s ohledem na bezplatnost praxe se tato nesla v poměrně volnomyšlenkářském duchu – bylo mi řečeno, že jsem zdravý očkovaný běloch, tudíž si mám pracovní dobu stanovit, jak uznám za vhodné.

Pokud jde o obsah práce, sestával takřka výhradně z tvorby jednodušších rozsudků. Okresní soud jsem si ale záhy přejmenoval na „fabriku na rozsudky“. Soudci mají totiž po letech praxe vytvořené šablony typologicky nejběžnějších rozhodnutí jako např. „svěření

do péče – 1 syn – 1 dcera“ nebo „výživné – nedoplatek – 2 děti“. V nich už se posléze pouze mění realie daného případu a upravuje argumentace, což značně usnadňuje práci. Opatrovnické oddělení se věnuje svěření dětí do péče, výživnému, úpravě styku s dítětem, přezkumu svéprávnosti, schvalování právního jednání, ale také perličkám jako prohlášení za mrtvého. Práce to může být někdy poměrně depresivní, protože se během ní setkáváte s nefunkčními rodinami, v nichž to často nejvíc odnáší právě děti. Já osobně jsem v ní ale našel smysl a to, čemu bych se chtěl jednou věnovat.

Později jsem na webu Jobs.Juristic.cz objevil inzerát Oddělení dokumentace a analytiky judikatury Nejvyššího soudu, kde jsem úspěšně absolvoval výběrové řízení v podobě testu zaměřeného na různá právní odvětví. Nejvyšší soud tou dobou vytvářel v souvislosti s existencí NOZ (nového občanského zákoníku) a omílaným dilematem použitelnosti či nepoužitelnosti staré judikatury jakýsi sylabus vlastní judikatury od první republiky do současnosti. Takto sesbíraná judikatura měla být následně v ucelené podobě rozeslána na soudy, kde by měla umožnit soudci řešícímu škodu způsobenou zvířetem, aby si v tomto sylabu nalistoval § 2933, kde by měl mít přehledně uvedenou veškerou „starou“ použitelnou judikaturu vztahující se k tomuto ustanovení dnešního NOZ. Mým úkolem tudíž bylo procházet v různých systémech judikaturu a vybírat z ní tu, která

se obsahově hodí k současným ustanovením NOZ. Podle mě z toho po čase člověku musí začít zákonitě hrabat.

Protože mě baví ústavko, vybírám si PVP většinou z této katedry. Na jaře 2016 jsem tak absolvoval jedno vedené Kateřinou Šimáčkovou. Díky tomu mi později ve školním mailu přistál dotaz právě od Kateřiny Šimáčkové, jestli bych nechtěl jít na praxi na Ústavní soud. Vzhledem k tomu, že jsem už od prváku nechtěl nic víc než tohle, odepsal jsem, že bych samozřejmě chtěl. A po absolvování výběrového řízení spočívajícího ve vytvoření usnesení Ústavního soudu se tak i stalo. První praxe, kde po mně pořádně chtěli, abych přemýšlel. A navíc abych přemýšlel úplně jinak, než jsem se do té doby učil. Moje práce spočívá ve vytváření usnesení o zjevné neopodstatněnosti, které tvoří drtivou většinu všech rozhodnutí Ústavního soudu. Musím v nich odůvodnit, proč v daném případě nedošlo k zásahu do lidských práv stěžovatele.

Výhodou i nevýhodou praxe je, že se dostanete do kontaktu naprosto se všemi právními odvětvími. Takže se vám může stát jako mně, že na insolvenční a exekuční právo ve škole celkem kašlete, protože „tohle fakt nikdy v životě“ a první spis, který dostanete, se týká insolvenční. O to víc oceňuji, že mě mají na starosti asistenti, kteří jsou ochotní se mnou kdykoliv cokoliv probrat. Na všechno od nich i od Kateřiny Šimáčkové následně dostávám zpětnou vazbu. I díky tomu je pro mě praxe na ústaváku nezměrně přínosná.

Anežka Novotná:

Soud mě učí lépe argumentovat

Za své dosavadní studium jsem absolvovala tříměsíční stáž na Nejvyšším soudě a momentálně jsem od února 2017 na Krajském soudě v Brně.

Stáž na Nejvyšším soudě spočívala v napsání šesti konceptů rozhodnutí, kdy mi bylo poskytnuto dovolání, vyjádření a napadené rozhodnutí. Jednalo se však již o rozhodnuté věci. Po odevzdání mi byla dána zpětná vazba, která spočívala v rozpravě nad daným případem.

Na Krajském soudě spočívá stáž také v psaní konceptů rozhodnutí. Zde mám ovšem přístup k celému spisu (jak soudnímu, tak správnímu). Po přečtení zpracuji rešerši, kterou soudci přednesu a dojdeme k závěru, jak by měla daná věc být rozhodnuta. Poté napíši koncept, odevzdám jej a dostanu k němu zpětnou vazbu. Ta je natolik podrobná, že se díky ní učím důkladněji argumentovat.

Nejdůležitější na stáži je přístup, který Vám je poskytován. Já za sebe mohu říci, že za poslední tři měsíce na stáži na Krajském soudě jsem se naučila mnohé a žádné záporny bych k této stáži nedokázala uvést. Ano, zlí jazykové tvrdí, že největším úskalím stáží na soudech je jejich bezplatnost. Při zvážení všech pozitiv a negativ mi ale stále čas strávený na soudě vychází jako nejlepší rozhodnutí. To, že si nic nepřivydělám (což je velmi obdobná situace jako v některých advokátkách v Brně), vynahradí bohatě to, že vidím, jak soud reálně funguje a mám zpětnou vazbu ke své práci. Díky ní se učím psát (snad) lepší argumentace a jinak přemýšlet.

Anežka je studentkou čtvrtého ročníku. Svoje jméno si nepřála zveřejnit, a proto píše pod pseudonymem (pozn. red.).

Ilona Jakubčíková:

Jak přečíst judikát co nejrychleji

Po zhruba rok a půl trvající praxi v advokátní kanceláři jsem začala pocítovat nutkání vyzkoušet si, jak se s právem pracuje na jiných místech. Proto jsem navštívila stránku, na které se nacházejí nabídky odborných praxí od poskytovatelů, s nimiž naše fakulta spolupracuje (praxe.law.muni.cz). Koncem ledna zde byl nabízen výkon praxe na pro mě obzvlášť zajímavých místech jako jsou soudy, státní zastupitelství, veřejný ochránce práv a jiné. Rozhodla jsem se tedy na několik míst poslat životopis a motivační dopis v souladu s požadavky jednotlivých poskytovatelů.

Jako první se mi ozvali z Nejvyššího soudu České republiky, oddělení analytiky a dokumentace, což mě samozřejmě potěšilo. Mimo potěšení se jim podařilo mě zároveň i lehce vyděsit, neboť e-mail obsahoval mimo jiné stručné informace o testu, který se měl v rámci pohovoru na toto místo psát. Naštěstí jsem nakonec zjistila, že mé obavy sice nebyly neadekvátní, ale byly rozhodně zbytečné. Test byl v podstatě jednoduchý, otázky byly zaměřené převážně všeobecně, nicméně nebyly nijak podrobné.

Jak jsem již předestřela, jednalo se o praxi na oddělení dokumentace a analytiky, což mi v době odesílání životopisu nic moc neříkalo. Důležité pro mě bylo, že je to „nejvyšák“. Náplň samotné praxe nebyla nijak náročná. Základem bylo vyhledávání judikatury vztahující se k určitému okruhu ustanovení občanského zákoníku, v mém případě manželského práva. Nalezenou judikaturu, historickou i aktuální, jsem následně přiřazovala k jednotlivým paragrafům, ke kterým se vztahovala. Výsledná práce pak poslouží jako podklad pro kompilaci již vydaných rozhodnutí, usnadňujících práci soudcům. Mimo to jsem zpracovávala tzv. anotace a vyhledávala prejudikaturu a preprejudikaturu.

Co se týče organizační stránky, již při pohovoru jsem si vybrala den v týdnu, ve kterém by se mi hodilo na praxi docházet, a tento mi i přidělili. Nebylo to pro mě časově náročné, ani když jsem zároveň docházela do advokátní kanceláře.

A jak tuto praxi zpětně hodnotím? Především za kladnou bych označila atmosféru a milý, vstřícný přístup zaměstnanců soudu. Odesla jsem si zdokonalení se v práci s judikaturou, zejména jsem se naučila přečíst soudní rozhodnutí v co nejkratším časovém úseku a zároveň získat dostatek relevantních informací potřebných pro jeho vyhodnocení. A co si budeme povídat, podívat se do prostor soudu taky nebylo zrovna na škodu.

Erasmus na Islandu? Vždyť tam zmrzneš

Martin Floresš

Země ohně a ledu. Populární označení Islandu, který se díky programu Erasmus stal na jeden semestr mým domovem. Nebudu zastírat, že mou motivací při volbě destinace nebylo primárně studium, ale cestování. A proto i tento text bude především o něm.

Bylo 2. října 2016 a já stanul na nejzápadnějším bodě Evropy – mysu Bjargtangar. Měl jsem za sebou několika denní putování z Akureyri směrem na západ, do oblasti odlehlých Západních fjordů. Asfaltová silnice tam nevede a řízení auta znamená permanentní klíčkování mezi výtluky ve vozovce (dá-li se to vůbec nazvat vozovkou) a ovce, které se zcela nepochopitelně pohybují po obou stranách plotu lemujícímu silnici. To vše v dešti a silném nárazovém větru. Ale také v dechberoucí krajině fjordů, útesů, hor a vodopádů. Tak nějak vypadá čistá esence Islandu. Já měl to štěstí, že jsem si ji mohl užívat celý podzimní semestr.

Island asi není zcela běžnou destinací studentů práv. Rozhodně ji není Akureyri, druhé největší islandské město ležící na severu ostrova, přibližně devadesát kilometrů od polárního kruhu, v hloubi nádherného fjordu Eyjafjörður, ze všech stran lemovaného impozantními horami. Přídomek druhé největší město působí poněkud úsměvně, když dodám, že Akureyri má necelých osmnáct tisíc obyvatel. Přesto je zde univerzita a vlastně všechna vybavenost velkých evropských měst. Ale zároveň si Akureyri zachovává to dobré z atmosféry maloměsta. Skoro vše je v docházkové vzdálenosti, a co není, tam vás svezou městské autobusy jezdící zdarma.

Univerzita je malá. Zahraničních studentů zde pravidelně bývá kolem padesáti, a to nejen z Evropy, ale i ze Severní Ameriky či Číny. Asi po týdnu budete znát všechny. K tomu kromě řady společných akcí přispěje i to, že s nemalou částí z nich budete pravděpodobně bydlet v jednom domě, neboť zahraniční studenti zpravidla bydlí odděleně od domácích po domech, které v průběhu turistické sezony fungují jako guesthousy. Zprostředkování ubytování univerzitou je velká výhoda, neboť Akureyri i Reykjavík trpí nedostatkem ubytovacích kapacit. To se bohužel projevuje i na cenách. Musíte tak počítat s tím, že na bydlení může padnout klidně i celé stipendium, takže bez vlastních úspor na Islandu nepřežijete. Specifikem právnického studia je poměrně úzký výběr předmětů v angličtině a jejich intenzivní bloková výuka ve dvou týdnech. To druhé se ukázalo být výhodou, neboť všechny mé právnické předměty začínaly až ve druhé polovině listopadu, což mi umožnilo do té doby o to intenzivněji cestovat.

Akureyri je skvělé místo pro život – tedy za předpokladu, že se smíříte s přírodními podmínkami, které tu panují. Dost často je větrno, mlhavo a deštivo, v létě skoro nepřetržitě denní světlo a v zimě týdny bez toho, aby na město dopadly sluneční paprsky. A do toho přivaly sněhu. Alespoň tak se to všude píše a našinec si moc nedokáže představit, jak tam může někdo žít. Z vlastní zkušenosti říkám, že to není tak zlé. Pravdou sice je, že jsem na Islandu nezažil typický průběh

podzimu a začátku zimy, když bylo nezvykle málo srážek, hodně slunečných dnů a teploty vysoko nad průměrem. To všechno také přispělo k tomu, že jsem mohl intenzivně cestovat až do začátku listopadu. Třihodinový den jsem však zažil – a žádná hrůza, člověk si zvykne na všechno, i na tmu. Ale uznávám, ranní vstávání, když se rozednívalo až někdy kolem jedennácté, byl docela boj.

Nutno uznat, že tyhle drsné podmínky příroda lidem kompenzuje jinými dary. Jedním z nejúžasnějších jsou tzv. hot poty, přírodní jezírka či prameny horké vody. Není nic lepšího než se po náročném dni naložit do hot potu za domem či přímo na břehu oceánu, nebo dokonce do horké řeky, kde si teplotu regulujete tím, že se posouváte po nebo proti proudu. A když se k tomu na nebi objeví polární záře...

Island má spoustu nej. Hned od nejzápadnějšího bodu Evropy se táhnou největší evropské „ptačí“ útesy Látrabjarg, hnízdiště obrovských kolonií ptáků. Zcela samostatnou kapitolou je voda ve všech skupenstvích – pevninské ledovce, z ledovců vytékající ledovcové řeky či vodopády včetně nejmohutnějšího vodopádu Evropy Dettifossu. Pohled na tu obrovskou masu vody, která na šířce sta metrů padá do hloubky bezmála padesáti metrů, vám vyrazí dech.

Když se řekne Island, každému jistě přijdou na mysl sopky, a to hlavně kvůli roku 2010 a erupci sopky s krkolomným názvem Eyjafjallajökull, co na několik dní přerušila leteckou dopravu nad severním Atlantikem a velkou částí Evropy. Sopečná krajina islandského vnitrozemí je něčím naprosto unikátním a připomíná měsíční krajinu. Ne náhodou byla oblast okolo stratovulkánu Askja využívána pro výcvik kosmonautů programu Apollo. Putování na Askju či Heklu je nevšední zážitek v naprosté pustině, daleko od civilizace, krajinou zbarvenou do černi sopečného popela. Nedaleko od Askji se pak nachází lávové pole Holuhraun. Vzniklo při zatím poslední islandské sopečné erupci na konci roku 2014. Procházka po nejmladším lávovém poli světa je rovněž fascinující. Na jeho konec nedohlédnete (rozloha téměř devadesát kilometrů čtverečních) a z jeho puklin se stále kouří, neboť nižší vrstvy lávy dosud nevychladly.

Možností k cestování a pobytu v přírodě je na Islandu nespočet. Osobně doporučuji cestovat stopem. Člověk ušetří, pozná spoustu skvělých lidí a do toho zažije nečekaná dobrodružství spočívající zejména v tom, že se zpravidla nedostane tam, kam chtěl a uvízne uprostřed pustiny. To se mi stalo nespočetněkrát. Nikdy jsem se však z výletu nevracel zklamaný, právě naopak, zážitek je mnohem intenzivnější, když vše nejde podle plánu. A navíc platí, že na Islandu je vždycky co vidět a všude jsou krásná místa, co jen čekají, až je objevíte.

Pokud je Island něčím výjimečný, je to jeho rozmanitost. Nabízí nekonečné ledovce, sopečné pustiny, nádherné hory, jezera, říční kaňony a vodopády, horké prameny, mořské útesy a černé pláže, ale i zelenající se kulturní krajinu, v níž se volně pasou obrovská stáda ovcí a nádherných islandských koní. Island je země, kterou si zamilujete. Tak jako jsem si ji zamiloval já.

Humans of PrF: Jeroným Šubrt

Blogy *Humans of...* odkrývají příběhy skutečných lidí po celém světě, zachycují jejich myšlenky, rozmanitost. Okénko *Humans of PrF* takto zachycuje naše kolegy z fakulty a přináší tím pohled pod povrch ve světě mnohdy uniformních a uhlazených právníků. Jeroným nám předestírá, jak je možné skloubit studium práv s hraním v kapele Lake Malawi, kde je baskytaristou.

S Lake Malawi jsem začal hrát souběžně s nástupem na práva. Nicméně ještě půl roku předtím jsem měl život narysovaný úplně jinak. Studoval jsem medicínu, jenomže zatímco se spolužáci chodili učit do knihovny, já jsem hned po skončení semináře utíkal do zkušebny. Od svých šestnácti jsem hrál v podstatě s každým, kdo chtěl – jazzové trio nebo big band, klasická hudba nebo indie-pop, baskytara nebo kontrabas, klavír nebo kytara. Bylo mi to jedno, bavilo mě všechno. Přes týden jsme zkoušeli, o víkendy měli koncerty. Učení jsem doháněl po nocích v centrální počítačové studovně. Po roce a půl přišly první opravdu těžké zkoušky a mně došlo, že to takhle není dlouhodobě udržitelné. Nebylo to ani tak rozhodování „hudba vs. medicína“, ale spíš „medicína vs. jakýkoliv ostatní život“. Studium jsem proto ukončil a podal si přihlášku na práva. Toho jednoho a půl roku na lékařské fakultě však rozhodně nelituji. Došlo mi totiž, co to znamená studovat něco opravdu náročného, a že každé věci se musí věnovat určitý čas. Já jsem jen nechtěl veškerý svůj čas věnovat pouze té jedné činnosti. A zpětně na medicínu oceňuji ještě jednu věc: člověk si totiž na pitevně, při půlení lidské hlavy, uvědomí spoustu věcí a získá trochu nadhled.

Že bych se mohl hudbou žít, nad tím jsem nikdy moc nepřemýšlel. Kluky z Lake Malawi jsem potkal úplně náhodou, scénář trochu jako z běčkového amerického filmu. Někdo by to nazval osudem. Od střední jsem poslouchal kapely jako The Kooks, Arctic Monkeys, Foals, The Strokes a podobně., ty české šly trochu mimo mě. Pak jsem ale někde slyšel Charlie Straight a hodně se mi to líbilo. S někým takovým jsem chtěl hrát. Pár měsíců poté, co jsem skončil s medicínou,

jsem měl s kamarády koncert na Festivalu v ulicích v rámci Colours of Ostrava. Přišel se podívat i Pavel, bubeník Charlie Straight. Když pak s Albertem zakládali novou kapelu a přemýšleli nad dalšími členy, tak si na mě Pavel vzpomněl. Jen tak, na základě jednoho hraní na ulici. Ani jsme se neznali, jen jsme si po koncertě podali ruku a řekli si čau. Prý tušil, že by nám to mohlo společně fungovat. Teď jsme s kapelou na turné v Anglii, zítra hrajeme v Brightonu, pak v Londýně. A až se v půlce května vrátíme do ČR, tak budeme v Praze předskakovat právě těm The Kooks.

Na práva jsem tak nastupoval s tím, že prostě uvidím, jak to budu stíhat. Naštěstí jsem byl z minulosti zvyklý a seminářů nebylo zas tak moc. Občas si říkám, že je škoda nechodit na přednášky, zvláště když je v Brně na škole takové množství skvělých vyučujících. Aspoň se tedy snažím chodit na všechny semináře. Je mi jasné, že se nemůžu všechno naučit dokonale, tak se logicky víc zaměřuji na předměty, které jsou mi nejbližší. Asi i díky hudbě mě nejvíc baví právo duševního vlastnictví. U jiných předmětů se pak naučím hlavně základy a principy, abych znal kontext a chápal souvislosti. Na zkoušku to bohatě stačí. Říkám si, že až to budu opravdu potřebovat, tak tomu budu věnovat víc úsilí. Ale možná si to jen namlouvám. Všem se prostě musí obětovat ten čas.

Foto: archiv Jeronýma Šubrt

DĚNÍ MIMO FAKULTU

Soudci, kteří bez taláru povídali příliš mnoho

Roman Šafář

Mají soudci možnost stejného výkonu lidských práv a svobod jako ostatní? Odpověď zní ano, mají, ale... Z povahy věci soudcům náleží stejná práva, protože jsou lidmi, avšak jejich společenské postavení s sebou přináší jak práva, tak povinnosti.

Soudci mají právo vydávat autoritativní rozsudky. Vybázeno je povinností zdržet se některých společenských

aktivit. A tyto povinnosti či omezení představují ona pomyslná „ale“, na která se v článku zaměřím.

Právo na svobodu projevu je vyjádřeno v článku 17 Listiny základních práv a svobod (LZPS), v němž je zakotveno spíše širěji, co se týče počtu explicitně vyjádřených legitimních cílů omezujících absolutní povahu daného práva. Naopak v článku 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (Úmluva)

je omezení svobody projevu pojato širěji. Jako příklad za všechny bych pro tuto komparaci zvolil právě svobodu projevu a její omezení v případě soudní moci.

Je velmi důležité, že je v Úmluvě explicitně vyjádřena i důležitá myšlenka: „výkon svobody projevu zahrnuje i povinnost a odpovědnost.“[1] Důležitost tohoto krátkého obecného vymezení svobody projevu nyní ukáží na triu vybraných kauz, které za poslední půl rok řešil Ústavní soud České republiky (ÚS).

Příliš aktivní soudce při politické soutěži – Kamil Kydalka

Případ jednoho ze známých soudců působícího na Městském soudu v Praze řešil ÚS počátkem září minulého roku.[2] Již na začátku je nutné říci, že ústavní stížnost byla zamítnuta. A o co v daném případě šlo? Soudce Kamil Kydalka před komunálními volbami v roce 2014 ohodnotil čtyři politické strany kandidující v Mnichovicích. Tři z kandidujících subjektů popisoval negativně, zatímco u posledního nenašel žádnou chybu. Do této fáze by snad vše bylo (s přimhouřením obou očí) v pořádku. Avšak soudce své hodnocení otiskl, letáky nechal roznést před volbami po městě, přičemž uvedl své jméno i povolání.

Těsně po volbách provedl soudce Kydalka hodnocení povolební politické situace. Ve svém hodnocení (pod které se sice podepsal, ale už neuvedl, že je soudcem, nýbrž „chatařem“), vyzdvihoval jednoho z kandidátů na starostu.

Kárný senát Nejvyššího správního soudu České republiky (NSS) soudce za jeho počínání potrestal, protože podle názoru členů kárného senátu ohrozil důstojnost soudcovské funkce. Trest byl však velmi mírný, protože mu nebylo uloženo žádné z kárných opatření. Kárný senát považoval za dostatečné pouhé projednání věci. Kamil Kydalka i přesto podal ústavní stížnost, v níž argumentoval, že mu byla rozhodnutím kárného senátu NSS omezena svoboda projevu.

ÚS ve svém nálezu uvedl, že i soudce má právo na svobodu projevu, avšak je vázán povinností loajality a zdrženlivosti. Soudce nesmí jednat tak, aby narušil dojem veřejnosti, že je soudní moc nezávislá a nestranná. Zároveň svým chováním nesmí vyvolávat pochybnosti o svém soudcovském rozhodování. To musí být vedeno pouze a jen právem, nikoli politickými preferencemi a zájmy. V neposlední řadě není přípustné, aby soudce využíval autoritu plynoucí ze svého povolání k prosazování soukromých zájmů. Toto jsou hlavní argumenty, které ÚS použil k vysvětlení povinnosti zdrženlivosti soudců při výkonu svobody projevu.

Kamil Kydalka se rozhodl podat stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva s vyjádřením: „Pokud se zavře pusa soudcům, zavře se za chvíli všem.“ Je otázkou, jestli s takto vedenou obhajobou má šanci uspět a prosadit své právo navzdory striktněji formulovanému článku 10 Úmluvy (ve srovnání s článkem 17 LZPS, k jehož výkladu je ÚS povolán).

Difamační e-maily, aneb případ Miroslava Čapka

Soudce Miroslav Čapek v průběhu komunálních voleb rozeslal asi 30 e-mailů, jejichž obsahem byly údajné přepisy rozhovorů teplického primátora za ODS Jaroslava Kubery. Kárný senát NSS soudce za jeho počínání

potrestal, a tentokrát přísněji, než jeho pražského kolegu. Předseda senátu Okresního soudu v Teplicích Čapek byl potrestán desetiprocentním snížením platu po dobu tří měsíců.

Soudce v kárném řízení nijak nepopíral fakt, že e-maily poslal. Bránil se však tím, že je odeslal ze své soukromé e-mailové adresy. Jeho obhajoba neobstála ani před ÚS[3], který poukázal na fakt, že adresáty předmětných difamačních e-mailů byli též novináři, kteří věděli, že odesílatelem je osoba příslušející k soudcovskému stavu. Rovněž bylo tímto zvýšené riziko, že se obsah e-mailů dostane na veřejnost. Z těchto důvodů byla Čapkem podaná ústavní stížnost zamítnuta.

V dalším případě však soudce Čapek úspěšný byl a to tehdy, když kritizoval jednoho ze svých kolegů. Po kritice na něj byla podána v pořadí druhá kárná stížnost. Kárný senát NSS se tentokrát za Miroslava Čapka postavil, když uvedl, že přiměřená kritika poměrů je přípustná.

Soudce pisatelem satirických článků? Nikoli!

Miloš Zbránek v druhé polovině roku 2015 publikoval dva satirické články na populistickém webu www.pravoprostor.cz. Tématem obou článků byl v roce 2015 intenzivně propíraný problém migrace. Soudce Zbránek v nich, slovy nálezu ÚS [4], *hrubě neobjektivním a dehonestujícím způsobem* vykreslil migranty, neziskové organizace i občanské aktivisty. Navíc se pod předmětné články podepsal, i když ke jménu a příjmení nepřipojil slůvko *soudce*.

Kárný senát NSS případ Miloše Zbránka vyhodnotil jako narušení důstojnosti soudcovské funkce, za což mu udělil důtku. Ohledně třetího článku byl zproštěn obvinění. Soudce Zbránek podal ústavní stížnost, v níž tvrdil porušení jeho práva na svobodu projevu podle článku 17 odst. 2 LZPS a článku 10 Úmluvy. Uvedl, že napsáním satirických článků pouze realizoval své ústavně zakotvené právo, avšak nejednal v úmyslu poškodit soudcovský stav, což dokládá i fakt, že se pod článek sice podepsal, ale bez připojení informace, že je soudcem.

ÚS, stejně jako ve dvou předchozích případech, ústavní stížnost zamítl. Soudci sice označili právo svobodně se projevovat za univerzální, tedy za náležející každému. Toto právo však není možné chápat absolutně: jsou určité hranice, které nesmějí být překročeny. Omezení platí pro každého a tím spíše pro soudce, který je „soudcem 24 hodin denně“ a jehož postavení „je ve srovnání s jinými zaměstnanci státu zcela specifické.“

Soudce tedy není soudcem pouze tehdy, má-li oblečený talár a rozhoduje-li v soudní síni či ve své kanceláři. Specifičnost postavení pak spočívá v tom, že je představitelem jedné ze tří složek státní moci, což jiní státní úředníci nejsou. Soudce tak musí strpět určitá omezení i ve svém osobním životě. Pokud se někdo rozhodne být soudcem, jsou tato omezení zcela legitimní a v souladu s principy demokratického právního státu.

Právo versus povinnost

Pokud někdo v této dichotomii vidí podobnost s dvojím pojetím svobod od Isaiaha Berlina, má zcela správně tušení. Cílem mírné modifikace slavné teorie je poukázat, že s každým právem je spojena určitá povinnost.

Soudcem se člověk stane díky uplatnění dalšího práva, které je tentokrát z kolonky práv hospodářských, sociálních a kulturních. Tím je právo na svobodnou volbu povolání zahrnuté v článku 26 LZPS. Pokud se někdo rozhodne vystudovat právnickou fakultu, být soudním čekatelem, případně asistentem soudce, složit justiční zkoušky a pokud má to štěstí, že je prezidentem republiky jmenován soudcem, stane se soudcem. Dobrovolně. Je to pouze a jen jeho svobodné rozhodnutí.

Soudci jsou společností vnímáni jako autority. Nemohou ji zneužívat k vyjadřování svých názorů (a to i tehdy, kdy k daným projevům nepřipojí informaci, že jsou soudci). Musejí si být vědomi povinnosti být zdrženliví. Zároveň si musejí uvědomit, že ustavení do funkce

probíhá zcela odlišně, než je tomu např. v USA. Tam bývají soudci voleni, a to mnohdy i s politiky, o čemž jsme psali ve FAKTu 04/2016.

Soudci navíc nesmějí výkonem svobody projevu ohrožit důvěru veřejnosti v nezávislost a nestrannost soudní moci, v charakteristické znaky demokratického právního státu. Nejen toto zmínil jako klíčový bod předseda NSS Josef Baxa v rozhovoru pro Lidové noviny [5]. Dodal ještě jednu důležitost, že „se soudcem totiž vždy chodí i instituce soudu“. Soudci by se tedy měli vyvarovat schůzek s advokáty stran procesu, který mají právě na stole. Takové počínání může jednoznačně podřývat autoritu, nezávislost a nestrannost soudní moci.

Soudce je skutečně soudcem po celé dny, noci, měsíce a roky, kdy je představitelem jedné ze tří pro demokratický právní stát důležitých moci.

- [1] KOSAŘ, David a kol. *Ústavní právo. Casebook*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 475–476.
- [2] Nález ÚS ČR ze dne 05. 09. 2016, sp. zn. I. ÚS 2617/15.
- [3] Nález ÚS ČR ze dne 08. 11. 2016, sp. zn. II. ÚS 2490/15.
- [4] Nález ÚS ČR ze dne 11. 04. 2017, sp. zn. IV. ÚS 2609/16.
- [5] SHABU, Martin, KOLÁŘOVÁ, Kateřina. Komu je talár těsný, ať ho svlékne. In: *Pressreader* [online]. 28. 02. 2017 [vid. 29. 04. 2017]. Dostupné z: <https://www.pressreader.com/czech-republic/lidove-noviny/20170228/281590945343385>

Foto: Pixabay: Silhouette, geralt; CC0 Public Domain

Sex a hendikep. Proč by měl být výsadou pouze zdravých?

Martina Ivanová

Sex by měl být právem každého. Ve skutečnosti je ale pro mnohé výsadou. Tělesně i duševně postižení lidé často žijí v ústa-vech, nebo jsou pod celodenním dohledem rodiny či ošetřovatelů. Svou intimitu tak musejí sdílet. Ani soukromí pro zajištění základní hygieny v intimních partiích není pro každého samozřejmostí. Co ale když dojde na otázku uspokojení sexuální touhy?

Sexuální život hendikepovaných je v dnešní době pro mnohé čtenáře zřejmě velká neznámá. Možná je to téma, o kterém mnozí nikdy nepřemýšleli. Proč také? Nebo je spojení slov *sex* a *hendikep* pro většinu lidí tabu? Realita je ovšem taková, že hendikep člověka sexuální touhy nezbaví. S ohledem na toto téma si pokládám otázku, zda-li jsou si všichni lidé skutečně rovni v důstojnosti a právech, jak je zakotveno v prvním článku Listiny základních práv a svobod.

Sex, láska a hendikep

V roce 2010 režisér Jean-Michel Carré natočil dokument *Sex, láska a hendikep*. Tento film je také volně přístupný ke shlédnutí na serveru Youtube pod originálním názvem *Sexe, amour et handicap*, a to dokonce s českými titulky.[1] Dokument diváky seznamuje se situací osob se zdravotním postižením, které mají zájem o intimní kontakt, ale z různých důvodů pro ně není snadné ho získat. Ukazuje příběhy postižených, ale i zkušenosti sexuologů a terapeutů a dalších lidí, kteří jsou s hendikepovanými v pravidelném kontaktu.

Sexuální asistence

Důvod, proč dokument zmiňuji, je ten, že v podstatě celý pojednává o službě zvané sexuální asistence. Kolik čtenářů pojem sexuální asistence slyšelo? Pokud se s tímto slovním spojením právě teď seznamujete poprvé, nejste jediní. A to navzdory tomu, že myšlenka této služby vznikla bezmála před padesáti lety. Z patnácti respondentů ve věku od dvaceti do pětadvaceti let znali povolání sexuálních asistentů a asistentek pouze dva lidé. Dva další dokázali odhadnout, co tato práce obnáší.

Sexuální asistenti a asistentky mohou klientovi poskytnout kontaktní pomoc při seznamování se svým tělem, s tělem opačného pohlaví nebo při uspokojování jejich sexuálních potřeb. Dále ho seznamují s pornografií a ukazují mu, kde ji hledat, pomáhají mu s nákupem sexuálních pomůcek nebo asistují hendikepovaným párům při přípravě intimního života.

Problémy osob se zdravotním postižením samozřejmě pramení na různých místech. Postižený člověk například nemusí být schopný se sám uspokojit. Jednoduše proto, že mu to fyzické dispozice neumožňují. „Každý týden přijímám telefonáty od lidí se zdravotním postižením, nebo od jejich příbuzných, zejména od matek, které napomáhají svému synovi při masturbaci, protože on sám to neumí a je z toho vyneřovaný“, říká v dokumentu sexuoložka Sheila Warembourg. Protože podobná situace je nutně pro oba zúčastněné velmi vypjatá, existenci sexuálních asistentů vítá.

I páry musí řešit překážky

Pokud hendikepovaný člověk žije v ústavu, nedostatek soukromí může způsobit nejen jeden problém. V dokumentu se hovoří i o takových absurditách, jakou je situace sezdáného páru žijícího v ústavu pro ošetřování tělesně postižených, kde ale kvůli vnitřním předpisům nemohou žít společně.

Situace párů je složitá, i když spolu naopak žijí, protože nemusí být svépomocí schopní intimního vztahu. „To, čeho jsem já chtěl s párem dosáhnout bylo, položit je oba dva do postele, vysvléct, napolohovat jednoho proti druhému, a nechat je o samotě. Když potřebovali pomoc se změnou pozice, tak mi zavolali“, vypráví v dokumentu svoji zkušenost asistent Jacques Arnould.

Miluj mě, jestli to dokážeš

Podobný dokument byl vloni natočen pod taktovkou Dagmar Smržové i v našem prostředí. Jmenuje se *Miluj mě, jestli to dokážeš* a ukazuje příběh dvou vozíčkářů a jednoho autisty. Po intimním vztahu touží stejně jako lidé zdraví. Režisérka dokument natočila s cílem otevřít veřejnosti téma sexuální asistence i u nás. Možná čtenáře napadlo, že řešením celého problému může být například eskort služba. Dokument ale ukazuje, že ne každá prostitutka je připravena a ochotna svoje služby hendikepovaným nabídnout a pomoci jim s jejich potřebami a touhami.

Situace v České republice

Při zavádění institucionalizované sexuální asistence bylo v Evropě nemalým problémem, že výměna intimního styku za peníze je v některých zemích zkrátka nelegální. První sexuální asistentky působí v České republice od začátku roku 2016. Tehdy Ministerstvo vnitra na popud organizace *Rozkoš bez rizika* vypracovalo posudek, jehož výsledkem bylo, že sexuální asistence protizákonná není. Znaky kuplířství nesplňuje a prostituce jako taková není zakázána.

Překážkou ovšem zůstává, že se klienti a asistenti musí domlouvat sami, bez prostředníků. Není tedy možné, aby se asistentky sdružovaly v nějaké organizaci, která

by je posílala za klienty. Ta jim ale může poskytnout školení a seznámit je s tím, co tato profese obnáší. Což se také na podzim roku 2015 stalo. Pracovníci Rozkoše bez rizika certifikovali pět asistentek a je možné, že v budoucnu proškoli i další.

Měří společnost dvojím metrem?

Toto palčivé téma si pomalu ale jistě rází cestu mediálním prostorem. Kromě dokumentů internet nabízí nekonečnou řadu článků, které mají buď informovat, nebo dotčeným pomoci, a to jak samotným osobám se zdravotním postižením, tak jejich okolí. Od soupisů erotických pomůcek až po články, kde autoři poskytují tipy pro zpestření sexuálního života.

Sex zkrátka prostupuje všemi vrstvami našich životů a to nemluvíme nutně o našem soukromí! Den co den na něj narážíme ve filmech, v hudbě, nebo v reklamě. Sám o sobě už dávno nezůstává ničím, o čem se za žádných okolností nemluví. Proč by měl být v jednadvacátém století kýmkoliv skandalizován jen proto, že ho použijeme v jedné větě se slovem hendikep?

- [1] Film má něco málo přes hodinu, je potřeba si v nastavení (vpravo dole) zapnout české titulky. Na Youtube dostupné pod heslem „Sexe, amour et handicap“.

Foto: Pixabay, Geralt: Love, Disabled, Handicap; CC0

Jak sejmout Senát?

Zdeněk Odehnal

Nejen Česká republika, ale i další státy v současné době zažívají své politické a ústavní krize. Hlubokou krizí je zmítán i náš soused, Polská republika. V takových časech, kdy je právo (a spravedlnost) ohýbáno, ústavní principy jsou relativizovány, musí zasáhnout demokratické instituce a samu podstatu demokracie aktivně bránit. Někdy se ale stane, že systém tak, jak je nastaven, podstatným způsobem snižuje potenciál těchto záruk.

Před několika týdny proběhly oslavy polské Ústavy z roku 1791 – druhé nejstarší psané ústavní listiny na světě. Samozřejmě nelze hovořit o tom, že by Polsko nebylo podle své ústavy demokratickým právním státem, úprava obsažená v této listině plně odpovídá soudobým evropským standardům. Ale vzhledem

k současné politické situaci v Polsku a u nás cítím potřebu vyjádřit se k jednomu z aspektů uspořádání moci, který má potenciál výrazně ovlivnit politické dění a povahu demokratického zřízení ve své živoucí podobě. I u nás od listopadového převratu znějí z různých politických končin názory na to, že (shrnuto) Senát je zbytečnou a drahou institucí a jeho zrušení by český ústavní systém přivedlo k modernější a efektivnější formě demokracie [1].

Polský bikameralismus – Is It the Sejm?

Jsem si vědom toho, že o kladech a záporech bikameralismu či unikameralismu bylo napsáno mnoho. Ovšem při pohledu na uspořádání moci zákonodárné v Polsku mám pocit, že je nutné se k tomuto tématu vrátit, pokud lze sledovat tendence k autoritářskému zřízení

v zemích, kde už se „počítalo s liberálně demokratickou tradicí“. Zjednodušeně, polský ústavní systém je velice podobný tomu současnému českému. Jedná se (zatím) o parlamentní systém, kde je moc výkonná svěřena vládě spolu s přímo voleným prezidentem. Soudní moc vykonávají obecné soudy. Na ústavnost dohlíží ústavní soud. A moc zákonodárná je rozdělena mezi dvě komory – Senát a Sejm.

I rozdělení pravomocí mezi Senát a Sejm je velice podobné jako v České republice. Senát jako horní komora parlamentu je jakousi pojistkou, „druhými houslemi“. Podílí se na legislativním procesu, změně ústavy, jmenování členů určitých orgánů a podobně. I přesto však existuje drobný rozdíl, který podobu fungování Senátu jako určité protiváhy či formy kontroly zcela mění. Jedná se o princip identity volby obou komor, tedy že obě komory jsou voleny ve stejný čas. Je samozřejmě potřeba zdůraznit, že každá z komor využívá jinou techniku volební reprezentace. Sejm je volen systémem poměrným a Senát systémem většinovým. Dochází tak k situaci, že kvůli této koncepci je rozdělení moci v Senátu a v Sejmu téměř identické (po volbách v roce 2015 má PiS v Senátu 61 % míst, v Sejmu téměř 51 %). Nelze samozřejmě institucionálně nutit komory parlamentu, aby měly vždy jiné politické složení, ale tímto řešením se jednoznačně snižuje možnost politické plurality uvnitř obou z nich. Nehledě na to, že i rozdílné funkční období má výhodu kontinuální kontroly ze strany lidu (slovy polské ústavy národa), který prostřednictvím volených zástupců státní moc vykonává. Z principu identity volby v podobě, jak je zakotven v ústavní listině od roku 1997 (dále též „Ústava“), vyplývá i identita funkčního období. Ta se projevuje tím, že Sejm má ústavně danou pravomoc zkrátit si svým rozhodnutím volební období (Miloš Melčák by žasnul), a tímto rozhodnutím je zkráceno i volební období Senátu (čl. 98 odst. 3 Ústavy). Zcela legální by tak byla situace, kdy by Sejm sobě a Senátu zkrátit volební období v případě, že by v Senátu neměla vládnoucí moc potřebnou většinu. Na rozdíl od rozpuštění Sejmu prezidentem nedává ústava k samostatnému rozhodnutí Sejmu důvod (srov. čl. 98 odst. 4 Ústavy). Z polské ústavní listiny sice jinak vyplývá, že Sejm je v mírné převaze oproti Senátu, a rozdělení kompetencí tomu odpovídá. Avšak tuto možnou situaci, kterou legitimizuje současná ústavní úprava, považují za rozpornou s principy parlamentní demokracie postavenou na svobodné soutěži politických stran vzhledem k zásadám ochrany menšin a možnosti menšiny stát se většinou.

Už u kulatého stolu

Argumentovat lze samozřejmě zájmem na stabilitě vlád a rozhodovacích procesů, jedná se jistě o důležitý aspekt fungování demokracie a polská postkomunistická historie je plná krátkých nestabilních vlád podobně jako ta naše. A odpověď má být jasná. Relativně nestabilní demokratické zřízení, kde fungují principy demokratického rozhodování (jemuž je přeci určitá míra nestability imanentní), je lepší než stabilní zřízení nedemokratické. Nechci ale tento problém redukovat na tak banální argument. Proto se musím ptát, proč polský ústavodárce zvolil takovou formu funkčně asymetrického bikameralismu? Dvoukomorový parlament byl na území Polska naposledy v roce 1935 a jeho znovuzavedení nebylo vlastně ani reflexí

období bez dvou komor, ani projevem potřeby institucionální ochrany demokracie skrze inspiraci cizími ústavními systémy. Jednalo se o čistě pragmatické řešení tehdejší politické situace při společenských a politických změnách na přelomu 80. a 90. let minulého století a v rámci tzv. jednání u kulatého stolu. Tehdejší hnutí Solidarita zřízením druhé komory parlamentu chtělo docílit rychlejšího dosazení lidí z jejich řad, chtěli urychlit tak potřebné společenské změny [2]. O to větší záhadou je, proč ústavodárce tento koncept v roce 1997 po více než půl dekádě prostě převzal bez sebemenší reflexe.

Jeden z výkladů je takový, že zavedením omezení pasivního volebního práva na věk 30 let v roce 1997 je příklon k Senátu jako „radě starších“ [3]. To ovšem nevysvětluje okolnosti uznání takové síly Sejmu oproti Senátu. Lze proto chápat, že v Polsku názory na zrušení Senátu jako zbytečnou a drahou instituci budou i v celku oprávněné, podle mě ne bohužel správné. Nelze ani očekávat, že možná revize ústavy v blízké budoucnosti bude zaměřená směrem k posilování institucionálních záruk a rozšiřování pojetí demokracie a jejich principů [4]. Nestihl jsem zatím proniknout do hlubin polské duše, ale mám skoro pocit, jako by Poláci nezažili zkušenosti 20. století s legálními (sic!) změnami demokracie ve zrušné režimy a ochranu demokracie jako hodnoty nebrali tak vážně. Ale aby ne, Poláci totiž například na rozdíl od nás většinou čelili nebezpečí z venku. Buď si je někdo rozdělil, nebo jim povraždil veškerou inteligenci. Nebo oboji.

- [1] Andrej Babiš oživil diskuse o rušení Senátu. Nespokl prohrá, vzkazuje Jiří Čunek. *Česká televize* [online]. Publikováno 16. 10. 2016. [cit. 11. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1937502-andrej-babis-ozivil-diskuse-o-ruseneni-senatu-nespokl-prohra-vzkazuje-jiri-cunek>. Považuji v této souvislosti za nutné zmínit i dnes už legendárního Miroslava Sládka, srov. Stručný výtah z programu [online]. *SPR-RSC* [online], 2017. [cit. 11. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.spr-rsc.cz/program.html>.
- [2] CIEMNIEWSKI, Jerzy. Bicameralism under the constitutional system of the third republic of Poland. In: *Przegląd Sejmowy*, 5. díl, roč. 2014 [online]. *Kancelaria Sejmu*, 2014. [cit. 11. 5. 2017], s. 66 a 72. Dostupné z: [http://orka.sejm.gov.pl/przegląd.nsf/xWgRokuAng/2014/\\$-File/ps5_2014_eng.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/przegląd.nsf/xWgRokuAng/2014/$-File/ps5_2014_eng.pdf).
- [3] Tamtéž, s. 68.
- [4] Poland's president calls for constitutional referendum [online]. *Deutsche Welle*, 2017. Publikováno 5. 5. 2017. [cit. 11. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.dw.com/en/polands-president-calls-for-constitutional-referendum/a-38725200>.

Foto: Platforma Obywatelska: Blokáda řečnického pultu proti opozici; Flickr, CC BY SA 2.0

Emmanuel Macron: Velké vítězství na křehkém základě

Filip Vlček

Celý svět v neděli 7. května s napětím sledoval druhé kolo klíčových prezidentských voleb ve Francii. Překvapení se nakonec nekonalo – se ziskem více než 66 % hlasů v nich zvítězil favorizovaný Emmanuel Macron. Tím byly zažehnány obavy ze vzestupu populismu, který ve Francii ztělesňuje jeho volební soupeřka Marine Le Pen.

I přes na první pohled výrazný odstup mezi oběma kandidáty je však třeba si uvědomit, že Macron to jako nový francouzský prezident nebude mít vůbec lehké. Macron se ziskem 24 % hlasů zvítězil i v kole prvním, kde kromě kandidátky Národní fronty (Front National) čelil mimo jiné také republikánovi Françoisi Fillonovi a Jeanu-Lucu Mélenchonovi z hnutí Nepoddajná Francie (La France insoumise). Všechny jeho tři protikandidáty spojuje jedna důležitá věc – jsou politicky jasně vyhranění a mohou se opřít o ideologicky stabilní voličskou základnu. Ať se již jedná o odpůrce Evropské unie, eura a migrantů v případě Le Pen, konzervativní, avšak proevropské voliče pravice v případě Fillona, či o Mélenchonovy levicové idealisty prahnoucí po nové ústavě, která by svěřila více moci do rukou lidu.

Macronův program, založený převážně na sociálním liberalismu, je naproti tomu velice strážlivý. Nepřichází s ničím revolučním, nechce nic rozbíjet. Chce se jen zasadit o to, aby stávající systém fungoval lépe. A to mnoha Francouzům vadí. Kritizují Macrona, že jeho politická vize není „*ni gauche, ni droite*“ (ani vlevo, ani vpravo), tudíž je pro mnoho z nich nečitelným. Pravicovní voliči namítají, že nemohou volit někoho, kdo byl členem socialistické vlády. Těm levicovým zase leží v žaludku Macronovo dřívější působení v bance *Rothschild & Cie*. I přes svůj nízký věk a liberální názory nebyl též nijak populární mezi studenty a mladými, které většinou okouzluje revolucionář Mélenchon. Spoustu lidí se tak obává, že Macron bude druhým Françoisem Hollandem, suverénně nejmeně

oblíbeným prezidentem v dějinách Francie, se kterým Macron úzce spolupracoval.

Největší naděje či nejmenší zlo?

I přesto však Macron dokázal obě volební kola vyhrát, a to právě díky svému mainstreamovému programu. Nakonec se ukázalo, že většina občanů Francie si zkrátka nepřeje býti politicky vyhraněna, a tudíž raději volí „zlatou střední cestu“. I s rizikem, že Macronova vláda nic nového nepřinese. V kontextu toho je tak třeba si uvědomit, že pro mnoho Francouzů byl hlas pro Macrona v prvním kole hlasem pro „nejmenší zlo“, neboť se zkrátka necitili konformně s mnohem radikálnějšími programy Le Pen či Mélenchona, případně nepřekousli skandály kolem Fillona. Ve druhém kole pak pro Macrona kvůli obavám z vlády Le Pen hlasovalo i mnoho voličů jeho dřívějších protikandidátů, zároveň však rekordní počet voličů zvolil tzv. *vote blanc* (bílý hlas). Za jeho pomocí dává volič najevo, že se neztotožňuje s žádným z kandidátů. Takovýchto hlasů bylo ve Francii přes 3 miliony (8,5 %).

Je třeba věřit, že Emmanuel Macron bude dobrý prezident, který svou zemi povede zodpovědně a progresivně. Od začátku však bude pod velkým tlakem. Ani ne měsíc po jeho nástupu do úřadu se konají volby do Národního shromáždění. Pro podobu jeho vlády budou klíčové, hrozí mu totiž tzv. *cohabitation* – stav, kdy se nebude moci opřít o většinu v Parlamentu. Každé jeho rozhodnutí bude navíc zcela jistě podrobeno kritice desítek milionů Francouzů, které Macrona nevolili. Zatím však charismatický čerstvě zvolený prezident hýří elánem a ujišťuje, že během svého mandátu učiní vše pro to, aby již nebylo třeba hlasovat pro extremistické strany. Nechme se překvapit, zda se mu to podaří.

Foto: Official Leweb Photos; In conversation with Emmanuel Macron; CC-BY-2.0

TOP ROZHOVOR

Petr Hajn: Právníci mají znát především život, ne jen paragrafy

Sabina Baronová

O tom, jak s právem souvisí jazyk, literatura a kultura, jsme si povídali s emeritním profesorem obchodního práva, Petrem Hajnem. Ten byl mimo jiné jedním z porotců soutěže Právnická povídka, jejíž vítězné texty naleznete ve speciální příloze časopisu. Jak být dobrým právníkem? Proč psát? To i mnoho dalšího se dočtete ve střípcích životního příběhu vážené osobnosti, která při tom všem zůstává vždy nad věcí.

Byl jste porotcem v soutěži Právnická povídka. Jak soutěž hodnotíte?

Soutěž Právnická povídka je velice zajímavý nápad. Myslím si, že právník má znát především život, ne jenom paragrafy. Každý dotek s krásnou literaturou znalosti života prohlubuje. Obzvláště v kategorii povídka mě příjemně překvapila kvalita. Až na několik výjimek se mi méně líbily verše, a to kvůli zjednodušené veršové technice. Banální rým je věděl – seděl. Dobrý štěpný rým používá různé slovní druhy. Soutěž učí zacházet s jazykem, což potřebuji obzvláště právníci, a zároveň učí hlouběji poznávat život.

Umí dnes mladí právníci pracovat s jazykem?

Jak kteří. (smích) Obecně mám dojem, že jazyková kultura poklesla, protože se méně čte a více mluví. Dokonce si myslím, že maturitní testy z češtiny, které vyžadují znalost názvů některých básnických figur, nejsou rozumné. Jednou z maturitních otázek bylo, co je to epizeuxis. To cizí slovo nemusí gymnasta znát. Měl by ale znát, že opakováním určitých slov docílí básník zvýšení působivosti na čtenáře. Výuka by už na gymnáziích měla být pojata jinak. Neučit životopisná data spisovatelů, ale probudit lásku k literatuře. Právník musí umět pracovat s jazykem. Jeden z významných právních výkladů je totiž výklad jazykový. Změna výuky by právníkům prospěla.

Sám jste vydal několik publikací věnujících se jazyku, například Jak se píše knihy. Pamatujete si, kdy jste začal psát?

Můj první literární pokus byl v šesti letech. Četl jsem kovbojky, a tak jsem jednu začal psát. Vždy jsem měl tendenci psát humorně. A i v tom, co jsem četl, jsem si pamatoval zejména humorné prvky. Z jedné kovbojky mi utkvěla v paměti charakteristika hrdiny: „Kromě vaků pod očima neměl jiných zavazadel.“ Podobnou hru s jazykem provádí právníci při výkladu běžně. Slovům podstrčí trochu jiný význam a tím vlastně mění skutečnost.

Jaká byla Vaše další cesta k systematickému psaní?

K systematickému psaní jsem se dostal zvláštním způsobem. Možná jsem měl štěstí, že jsem se nedostal na právnickou fakultu na první pokus. Dělal jsem

pak vychovatele na průmyslové škole, která se zúčastnila celostátního turnaje v házené. A protože jsem byl dost upovídaný, dostal jsem za úkol být hlasatelem na stadionu. Po turnaji za mnou přišla pracovnice ministerstva školství a řekla mi, jestli bych o tom nenapsal příspěvek do časopisu Československý sport. Napsal jsem, oni to uveřejnili a asi po 14 dnech mi přišel dopis od redakce, kde mě zvali na letní školení dopisovatelů. Nejdřív jsem si pomyslel, jestli to není omyl, neboť slovo dopisovatel předpokládá systematickou činnost. Omyl to nebyl. Každý den jsme tam něco psali a zkušenosti novináři nám to hodnotili. Na školení jsem byl zván opakovaně a ve výsledku to vydalo tak za semestr novinářské fakulty. Psaní pro mě mělo i psychoterapeutický význam. Když jsem měl nějaké trápení, při psaní starosti odplynuly. Následně jsem psal do Hospodářských novin, do právnických časopisů, do časopisu Československý voják. Po vojné jsem se vrátil do zaměstnání v právním odboru plzeňské Škodovky, a poměrně brzy na to jsem napsal odbornou příručku Podnikový právník. Poté odlehčeně pojatou knížku Jak uzavírat hospodářské smlouvy. Již za působení na brněnské právnické fakultě jsem vydal několik tlustých odborných monografií a také soubor esejů. Jak se píše knihy aneb Lehkovázná vyprávění o vážné literatuře. Nyní mám rozepsanou knížku s pracovním názvem Když míříme k promoci a ještě dál. Díky psaní jsem se stal známým v právní vědě.

Dostal jste někdy hodnocení Vaší tvorby, které Vás posunulo dál?

Pamatuji si na setkání s Adolfem Branaldem (český spisovatel, pozn. red.), který na besedě s mladými autory na dobráříšském zámku hodnotil moji povídku o tělesně postižené kolegyni ze zaměstnání. Branald mi tehdy řekl: „Víš, to je moc pěkný námět. Je vidět, že jsi citlivý. Ale to je téma, na které bych si netroufl ani já. To je něco tak pro Zolu. Ale takové ty drobnůstky, to se mi líbí, toho se drž.“ Ještě mi řekl moudrost jednoho francouzského spisovatele: „Moje sklenice není velká, ale piju ze své sklenice.“ Člověk by měl objevit, v čem je jeho síla, v čem je dobrý, a toho se držet.

Jste emeritním profesorem. Jaký je to pocit a jak vnímáte svůj celoživotní přínos?

Emeritní profesor má ty výhody, že má svůj psací stůl. Kolegyně Pokorná a Večerková mě v kanceláři vlídně přijaly. Něco málo ještě učím. S trvalým úvazkem jsem se ale rozhodl skončit sám. Řídil jsem se vzorem kolegů ze zahraničí, kteří mají zásadu skončit dříve, než jim to už vůbec nejde. Umožňuji tak, aby vyrůstaly nové generace odborníků. Svůj přínos spatřuji v tom, že docela často někdo cituje, co jsem napsal či řekl. Působí mi radost, když zjišťuji, jak se řada mých bývalých studentů osvědčuje v akademickém světě i v nejvyšších patrech soudní soustavy.

Vaší doménou je obchodní právo. V roce 2008 jste se však stal právníkem roku v oboru práva duševního vlastnictví. Jak jste se k tomu dostal?

V obchodním právu se také učí reklama, nekalá soutěž či ochranné známky. Vedl jsem kurz Právní problémy reklamy, kde se učilo i autorské právo. Na přísné třídění oborů nevěřím. Nevadí mi, když stejnou materii na fakultě přednášejí dvě katedry. Dva učitelé. A každý na to jde trochu jiným způsobem. Co škola musí naučit, je určitá taktika do života. Tedy co chce učitel a co bude chtít společenské okolí.

Jak se mohou studenti v této taktice procvičovat?

Návštěvou divadel. Ta se v mém mládí chápala jako přirozená součást vzdělávání. Jednou jsem byl pozván k Havlovi na besedu s právníky. Byla přítomna i Dagmar Havlová, která musela útrpně snášet, jak se řada účastníků předvádí. Když přišla řeč na právnické studium a výchovu budoucích právníků, přihlásil jsem se a řekl, že mi pro moje budoucí právnické povolání nejvíce dala návštěva divadel a četba krásné literatury. Rozzářila se. Budoucí advokát musí být taky trochu herec, takže i tam se mají studenti co naučit. Kdosi moudrý řekl, že špatný je ten právník, který je jenom právník. Někdy se bojím, jestli se dnes nepotlačuje jedna z výhod právnického studia. My jsme vždycky měli dostatek času na vedlejší zájmy a ty nám daly pro budoucí profesi víc než některé dvousemestrální předměty. Nejsem si jistý, zda se toho po dnešních studentech práv nechce tolik, až Vás to omezuje v osobním rozvoji.

Právo včera a dnes. Co soudíte o vývoji a co byste změnil?

Já jsem samozřejmě zažil právo za totalitního režimu i všechny následné změny. Žádná doba není úplně jednoznačná. Současné právo rozhodně dává více volnosti. Dává však také svobodu k výkonům, které nejsou profesně ideální. Problém vidím ve zbytečné přeregulovanosti. Objem práva je takový, že ho nemůže normální člověk zvládnout. Což do určité míry platilo vždycky, ale teď bych to označil jako hypertrofii práva. Kamsi jsem napsal: „Zvyšuje-li se počet ustanovení řadou aritmetickou, výkladové problémy rostou řadou geometrickou.“ Právo je rozvětvený systém a jednotlivé ustanovení nemohu vykládat jenom z něj samotného. Musí se brát v úvahu celý systém dohromady. A čím je právo košatější, tím je možnost vnitřních rozporů větší.

V čem spatřujete praktický problém práva?

Zásadní praktický problém je v tom, že právo vychází z fikce, že každý má znát právo. To je nemožné. Další fikce je model spotřebitele. Právo vychází z toho, že spotřebitel je člověk rozvášněný, opatrný, nenechá se napálit. V této věci se česká a slovenská rozhodovací praxe dost rozeběhla. Slovenské soudy vycházejí z toho, že spotřebitel je mnohem méně informovaný než ten, kdo pro něj připravuje výrobky a služby. Příliš velkou obezřetnost

tedy podle nich od spotřebitele nemůžeme vyžadovat. Češi jsou na spotřebitele přísnější. I slavný český psychiatr profesor Heveroch kdysi řekl: „*Nehýčkat slabochy.*“ Celé právo je o konfliktu hodnot. Ale je také o nalézání rovnováhy, vyváženosti a proporcionality těchto hodnot. Je proto důležité vrátit se na začátek našeho rozhovoru, kde jsem říkal, že právníci mají znát především život a ne jen paragrafy. A krásná literatura znalost života zprostředkovává. Poznáme-li ji, budeme schopnější hodnoty lépe vyvažovat a nalézat rozumná řešení.

Foto: archiv Petra Hajna

DĚNÍ VE SPOLKU

Tři otázky pro Martinu Grochovou

Ve druhém pokračování „Tři otázky pro“ jsme oslovili Martinu Grochovou, zakladatelku Fakultního akademického klubu a interní doktorandku na naší fakultě. Martině jsme položili následující otázky.

Mohla byste se čtenářům v krátkosti představit? Co Vás motivovalo ke studiu právnické fakulty a splnilo studium vaše očekávání?

V současnosti působím jako interní doktorandka na Katedře ústavního práva a politologie a zároveň pracuji jako asistentka soudce na Nejvyšším soudu. Volného času mi tak již mnoho nezbývá a většinu ho stejně věnuji aktivitám, které s právem více či méně souvisí – ať už jde o působení ve Studentské komoře Akademického senátu, ve Fakultním akademickém klubu nebo o činnost v Centru pro lidská práva a demokratizaci. A když mi přece jen chvilka času zbude, věnuji se svému psaní nebo cvičím jógu. Ke studiu práv jsem neměla asi žádné konkrétní důvody a neměla jsem ani žádná velká očekávání. Vždycky mě bavila logická argumentace a právo s psychologií pro mě byly dva obory, u nichž jsem si (na základě omezených informací, které jsem v té době měla k dispozici) uměla představit, že bych se jim v budoucnu mohla věnovat. Studium psychologie mě však příliš nebavilo, a tak jsem se po prvním roce paralelního studia obou oborů rozhodla zaměřit právě na právo. Jelikož jsem žádná konkrétní očekávání neměla, nemohu říct, zda se během studia naplnila či naopak nenaplnila. Kdybych ale nyní volila znovu, nerozhodla bych se jinak. Pokud mne něco zpětně mrzí, tak to byla zejména anonymita studia. Postrádala jsem více aktivit pro studenty, které by byly směřovacího charakteru, možnost realizace studentských projektů, ale mrzelo mě také to, že o většině zajímavých aktivit (jako moot courtu a různé soutěže) jsem se obvykle dozvíдалa, až když to už nebylo aktuální. Na fakultě mi tedy nejvíce chyběla větší soudržnost studentů.

S jakými pohnutkami jste zakládala spolek Fakultní akademický klub?

K Fakultnímu akademickému klubu jsem přišla tak říkajíc jako „slepá k houslím“. Jen krátce před jeho založením jsem se seznámila v práci s Vlastikem Vitoulem, který jeho založení v té době plánoval se senátory ze Studentské komory Akademického senátu. A protože jsem na doktorské studium šla primárně proto, že mne lákala možnost práce se studenty, podílení se na výuce a podpora rozvoje takových aktivit, které mně samotné při studiu chyběly, rychle jsem se pro tuto myšlenku nadchla. Jedním z prvních plánovaných projektů spolku navíc byly výjezdy do detenčních zařízení, což bylo velmi aktuální. Dát studentům možnost zapojit se do pomoci zadrženým v těchto zařízeních jsem vnímala jako veskrze prospěšný projekt. V obecné rovině se mi líbila myšlenka založení dalšího studentského spolku vedle ELSA, která je podle mého názoru hodně uzavřeným spolkem a navíc jsem si dokázala představit i organizaci jiných aktivit, než na které se zaměřuji. Cílem tedy bylo zejména poskytnout studentům podporu pro realizaci jejich nápadů a projektů, zajištění administrativní a finanční podpory, zprostředkování jednání s vedením fakulty a podobně.

Jaké máte další vize pro rozvoj spolku, na co se chcete v budoucnu zaměřit?

Snad už nyní mohu prozradit, že poměrně velkým projektem Fakultního akademického klubu pro příští akademický rok by měla být realizace středoškolského moot courtu, který již nyní funguje v Praze i v Olomouci. Další aktivity spolku pak budou záležet zejména na tom, s čím přijdou samotní studenti. Primárním účelem spolku totiž bylo především poskytnout studentům platformu pro realizaci jejich vlastních nápadů a projektů.

MIMOCHODEM

Peripetie jazykového zákona z první republiky

Adam Pálka

Dnes může obyvatele Chebu překvapit, když jeho známý z Brna místo věty „Sběračka je vedle slánky“ řekne „Žufánek je vedle solničky“. V meziválečném období by se v našem státě jednalo o nepodstatnou odlišnost. První republika byla totiž kromě milionů Čechů a Slováků obývaná několika národnostními menšinami hovořícími různými jazyky.

Nejlepší povědomí panuje o třímilionové populaci Němců v pohraničí Čech, Moravy a Slezska. K dalším významným, ač méně početným etnikům, patřili Maďaři na jihu Slovenska, Poláci na Těšínsku a Rusíni na Podkarpatské Rusi. Jak si s faktem, že si lidé na území Republiky povídali více řečmi, poradil jazykový zákon?

Složitá jazyková situace v meziválečném Československu byla brzy po vzniku státu řešena ústavním zákonem č. 122/1920 Sb. Jím bylo výslovně zakotveno postavení „jazyka československého“ jako úředního jazyka nadaného jistými výsadami. V češtině a slovenštině se vedla agenda soudů, úřadů či orgánů Republiky. Stejná zásada platila v armádě vyjma případů, kdy vojáci rozuměli jen menšinovému jazyku. V jazyku československém byl také uváděn hlavní text na penězích. Označení „jazyk československý“ může na první pohled vypadat jako záměr zákonodárce doložit, že čeština a slovenština jsou nářečními jednoho jazyka. Onen výraz by však měl být chápán jen jako právní pojem sloužící ke zrovnoprávnění české a slovenské řeči a nikoli jako pojem jazykovědný.

Češi i Slováci byli s výše nastiněnými zásadami spokojeni. Jaká práva však jazykový zákon zajistil menšinám? Úředníci státní správy byli povinni ovládat češtinu či slovenštinu. Zároveň ale menšiny mohly užívat svůj jazyk při komunikaci s úřady, pokud tvořili alespoň 20 % obyvatel v daném okrese.

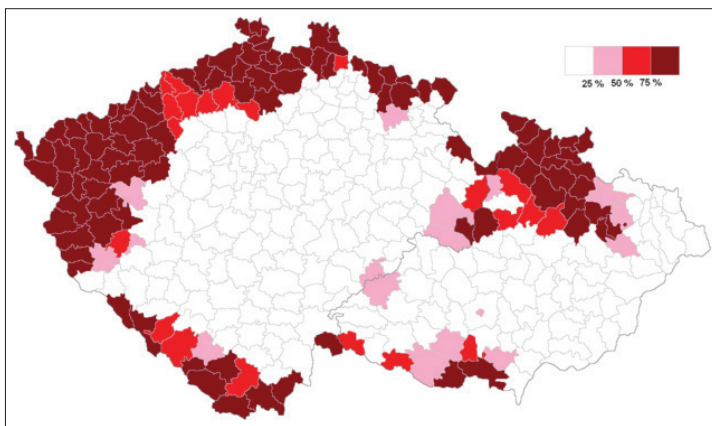
Jazykový zákon tak na jednu stranu absolutně vylučoval možnost využít menšinovou řeč při komunikaci s úřady, pokud nebylo dosaženo dvacetiprocentní hranice. Například německá rodina usazená na východě Moravy se musela na úřady obracet v češtině, neboť Němců zde žilo příliš málo. Na druhou stranu bylo stanovení dvacetiprocentní hranice stále poměrně velkorysým krokem. V okresech splňujících tuto podmínku totiž žilo 94 % Němců, 90 % Maďarů a 83 % Poláků. Zákon rovněž vycházel vstříc jiným jazykům díky legalizaci menšinových škol, v nichž měla výuka probíhat v řeči dané menšiny.

Prováděcí předpisy (vládní nařízení č. 17/1926 Sb. a jiné) podrobně vymezily řadu ustanovení

jazykového zákona a ponechaly v platnosti užití přívlastku „státní, oficiální“ výhradně pro československý jazyk. Už jen proto se nacionalistům z řad Němců, Maďarů či Poláků nezamlouvaly. Nespokojení se cítili i mnozí Rusíni, jimž byl sice slíben vlastní sněm s kompetencí řešit právní úpravu jazyka na Podkarpatské Rusi, ale jeho vznik se nerealizoval.

Jazykový zákon a související předpisy sice přinesly ve vztahu k menšinám jistá pozitiva, napjatou národnostní situaci, která se ještě prohloubila v krizových třicátých letech, ale zmírnit nedokázaly. Ke zjednodušení celého problému došlo až po druhé světové válce, kdy Podkarpatská Rus připadla Sovětům a většina Němců byla odsunuta. Na významu ztrácející jazykový zákon byl nakonec 9. června 1948 zrušen. To však již bylo v době, kdy významu pozbyl i pojem samotného práva.

Foto: Podíl německého obyvatelstva v soudních okresech českých zemí na počátku třicátých let, Fext, Wikipedia Commons, CC BY SA 3.0

Reflexe divadelní inscenace: Naše třída

Markéta Špetíková

Divadlo *Polárka* nabízí divadelní setkání s životními peripetemi deseti spolužáků, v nichž se odráží zvraty polských dějin od třicátých let po léta devadesátá. Režisér **Břetislav Rychlík** i celý inscenační tým uchopil složité drama s nebyvalou citlivostí a silou.

Naše třída je divadelní hra polského dramatika, režiséra a dramaturga Tadeusze Słobodzianka (* 1955). Toto drama svým smyslem podstatně přesahuje to, o čem vypráví v rovině faktů. Často se připomíná, že v něm Słobodzianek zpodobnil událost z roku 1941, kdy v severopolském městečku Jedwabne zabili místní Poláci několik stovek Židů. Odhady o přesném počtu se liší. Polskému Ústavu národní paměti se v roce 2003 podařilo identifikovat 340 obětí. Nicméně hovoří se až o 1 600 mrtvých. Ve výsledku zde však o reflexi minulosti nejde, ačkoli životní osudy deseti spolužáků narozených v letech 1918–1920 se odvíjejí v bolestech, složitostech i paradoxech případných pro 20. století.

Už ve škole postavy dělí víra: jedni jsou křesťané, druzí židé, do jejich vztahů vstupuje antisemitismus. Později někteří kolaborují s Němci, jiní se účastní odboje, z dalších se stávají komunisté. A především se na sobě vzájemně dopouštějí nejrůznějšího zla.

Počátek inscenace nedává znát, o jak výjimečný zážitek půjde. Divák až poněkud propadá zvláštní výstavbě hry, jež kombinuje „běžné“ dramatické situace s vyprávěním jednotlivých postav o vlastním osudu a svou „mnohohlasostí“ tak připomíná tvorbu běloruské spisovatelky Světlany Alexijevičové. Postupně začíná být zřejmé, že tématem inscenace se stává sám člověk a jeho složitý a často bědný život zahrnující s „metafyzickou nezbytností“ spoustu strastí, samoty i zla.

V této souvislosti je však důležité zdůraznit a vyzdvihnout, že nejde o výpověď nesenou v nějaké „vznešené“ (prázdňé, neživé) rovině. Na Rychlíkově inscenaci je nejvíce fascinující to, že jednotlivé situace zprostředkovává především jako hluboce lidsky prožité. Vroucně

rozumí například třicetileté Zoše, která se po všech útrapách hodlá provdat už po „čtrnácti dnech známosti“. Nebo Marianně, jež v závěru života nachází útěchu v televizi s padesáti kanály. Inscenačnímu týmu se rovněž podařilo nalézt vzácnou rovnováhu při zpodobňování obětí a viníků. Zlo pachatelů je zobrazeno věcně a s veškerým svým dosahem, přesto však jeho původci nejsou zatraceni. A stejně tak utrpení obětí nevede k nějakému sentimentálnímu dojmání se. Inscenace obojí interpretuje jako neoddělitelnou (archetypální) součást lidského života.

Polárkovská *Naše třída* je současně svým způsobem velmi povznášející i přes smutek, který vyvolává. A to především hloubkou své výpovědi. Nikomu nestraní a ani nepátrá po jednotlivých příčinách předváděných událostí. Naopak je otevřená vůči tomu, že *každý* život nějakým způsobem obsahuje i temnou stránku. Divákům umožňuje si to společně prožít. „*Prosrali jsme ten náš život, Heňku,*“ uvědomuje si výstižně jedna z postav. Když v závěru inscenace vstávají i všichni mrtví spolužáci a vracejí se ze svých míst v hledišti na jeviště, aby zde společně s živými strávili poslední okamžiky, poznamenává další z nich: „*Jak podivný byl*

Divadlo Polárka. Tadeusz Słobodzianek: *Naše třída*, překlad Eva Bergerová a Renata Putzlacher. Režie Břetislav Rychlík, dramaturgie Simona Petruš, scéna Svatopluk Sládeček, kostýmy Markéta Sládečková, hudba David Smečka, lightdesign a projekce Pavla Beranová, pohybová spolupráce Ondřej Jiráček. Premiéra 8. 4. 2017, psáno z večerní reprízy 11. 4. 2017.

Následující reprízy: 16., 19. a 20. 6. v 9:30, 22. 6. v 19:00.

náš život“. A jakoby bezděky tak uzavírá složitou kompozici celé hry.

V Polárce se stal malý divadelní zázrak v tom nejlepším smyslu slova přesahující své jednotlivé tvůrce.

Divadlo Polárka inscenaci doporučuje divákům starším patnácti let.

Autorka článku studovala na Divadelní fakultě JAMU v ateliéru režiséra *Naší třídy* Břetislava Rychlíka.

Foto: mapio.net, votoja: Reduta

Přehled nejdůležitějších legislativních novinek

Josef Bártů

Časopis FAKT vám opět přináší přehled nejdůležitějších změn právního řádu. Začtete se, ať víte, jaké úzetko můžete vyřadit ze své sbírky, abyste si při nejbližší návštěvě knihkupectví koupili jeho aktuální verzi!

Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek: Protikuřácký

Zákon č. 65/2017 Sb. upravuje opatření k ochraně před škodami působenými užíváním návykových látek

s účinností od 31. 5. 2017. Nová úprava nahrazuje především zákon o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami (č. 379/2005 Sb.) Do nového předpisu se přesouvá úprava zakazující prodej alkoholu a tabákových výrobků osobám mladším 18 let.

Od posledního května došlo k rozšíření míst, kde je zakázáno kouřit, o prostory sociálně-právní ochrany dětí, nástupiště, přístřešky, čekárny či dopravní prostředky veřejné dopravy a další. Zákaz se vztahuje i na elektronické cigarety s výjimkou vnitřních prostor

provozovny stravovacích služeb a prostory zoologických zahrad. Zákon také zakotvuje povinnost provozovatelů restaurací nabízet alespoň jeden nealkoholický nápoj levnější než nejlépejší alkoholický.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2120 – konec roamingu

Dne 26. listopadu 2015 bylo prostřednictvím Úředního věstníku Evropské unie publikováno nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/2120, kterým se mění nařízení č. 531/2012 o roamingu ve veřejných mobilních komunikačních sítích v Unii. Cílem je zrušit maloobchodní příplatky za roaming. Nařízení je účinné od 15. června 2017.

Vztahuje se na všechny osoby, které v jiných státech EU používají SIM kartu ze svého bydliště, nebo ze státu, kde například pracují nebo studují. Poskytovatelé roamingu nesmí účtovat příplatek za uskutečněné nebo přijaté volání, SMS, MMS ani za využití datové služby. Operátoři mohou uplatňovat takzvanou „fair use policy“ – politiku přiměřeného využívání. Jejím cílem je zabránit zneužívání a nezvyklému využívání regulovaných roamingových služeb. V případě zneužití může operátor zavést příplatky v maximální výši velkoobchodních cen. Na dodržování pravidel stanovených nařízením dohlíží Český telekomunikační úřad.

Novela insolvenčního zákona: Revoluce v oddlužení

Novela provedená zákonem č. 64/2017 Sb. si klade za cíl s účinností od 1. 7. 2017 zamezit obcházení zákona. K tomu docházelo v podobě zřizování fiktivních nebo nefungujících provozoven insolvenčními správci za účelem zvýšení nápadu nových insolvenčních věcí. Dále novela reaguje na omezené možnosti Ministerstva spravedlnosti sankcionovat insolvenční správce za zjištěná pochybení. Zákon bude nově regulovat komerční subjekty, které za nepřiměřenou úplatu slibují zpracování insolvenčního návrhu a návrhu na povolení oddlužení. Dojde k omezení subjektů aktivně legitimovaných k podání návrhu na povolení oddlužení a insolvenčního návrhu. Oprávnění bude mít nově pouze advokát, notář, soudní exekutor, insolvenční správce nebo osoba, které Ministerstvo spravedlnosti udělí akreditaci. Zvýšit by se měla ochrana dlužníků nebo domnělých dlužníků před takzvanými šikanózními insolvenčními návrhy. Soud nezveřejní insolvenční návrh v rejstříku, pokud bude mít důvodné pochybnosti, že je insolvenční návrh nedůvodný.

Osoby s povinně zřízenou datovou schránkou budou mít povinnost činit podání v elektronické podobě do datové schránky nebo elektronicky s uznávaným elektronickým podpisem. Rozsáhlá novela se týká i místní příslušnosti insolvenčních soudů, hlasovacího práva věřitelů, odměny insolvenčního správce nebo zálohy na náklady insolvenčního řízení. Změn je však mnohem více.

Novela zákona o obětech trestných činů: Více práv dědečkům a babičkám

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, sjednotil do té doby roztržitou právní úpravu oblasti zacházení s oběťmi trestných činů v trestním řízení

i mimo něj, a to včetně poskytování ochrany, pomoci a podpory těmto obětem. Zákon provádí směrnici Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU. V rámci implementačních workshopů bylo zjištěno, že jednotlivá ustanovení lze v některých ohledech zdokonalit, aby lépe odpovídala smyslu a účelu směrnice. Novelou č. 56/2017 Sb. s účinností od 1. 4. 2017 zákonodárce reaguje na zjištěné nedostatky dosavadního znění.

Novela rozšířila okruh zvláště zranitelných obětí. Mezi ně patří nově oběti trestného činu teroristického útoku, trestného činu spáchaného pro příslušnost k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob, osoby vysokého věku a oběti trestného činu spáchaného ve prospěch organizované skupiny. Zvýšil se i počet informací, které je nutné sdělit oběti trestného činu nebo o které může požádat.

Novela volebních zákonů: Vyvolená

Zákon č. 90/2017 Sb. s účinností od 13. 4. 2017 novelizoval zákon o volbách do Parlamentu ČR, do zastupitelstev obcí a krajů, do Evropského parlamentu a o volbě prezidenta republiky. Spíše technická novela se snaží reagovat na nedostatky právní úpravy. Zákonodárce si klade za cíl umožnit konání dílčích kroků v průběhu volebního procesu s využitím již právně ukotvených a v praxi fungujících ověřených nástrojů (zejména datové schránky, elektronický podpis). Nově je například možné zasílat pozvánky na první zasedání okrskové volební komise elektronicky. Upraven byl i postup sběru a kontroly podpisů na podporu nezávislého kandidáta na prezidenta. Podle Ústavního soudu se dostatečně neověřovala pravost podpisu petenta. Na to reagoval zákonodárce zavedením povinnosti uvádět číslo jeho občanského průkazu nebo pasu. Novela reaguje i na problémy, s nimiž se potýkají volební orgány a jejichž odstranění opakovaně požadují v závěrečných zprávách z voleb.

Novely v oblasti trestního práva: Vrána k vráně sedá

Zákon č. 55/2017 Sb. novelizoval trestní předpisy s účinností od 18. 3. 2017. Primárním cílem je řádná implementace směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2014/42/EU. Směrnice se zaměřuje na oblast zajištění a odčerpání majetku v trestním řízení a zdůrazňuje význam účinného odčerpání nástrojů a výnosů z trestné činnosti jako jednoho z efektivních nástrojů boje s organizovaným zločinem. Směrnice upravuje i takzvané rozšířené zabavení majetku, kdy v souvislosti s odsouzením není odčerpán pouze majetek získaný trestnou činností ale i další majetek pravděpodobně pocházející z této činnosti. České právní předpisy dosud tuto možnost neupravovaly.

Zákonem č. 58/2017 Sb. byl změněn trestní zákoník a zákon o výkonu trestu odnětí svobody. Vězni s identickými vlastnostmi a kriminogenními sklony byli zařazováni do různých typů věznic. To působilo Vězeňské správě problémy při specializovaném zacházení s vězni. Zařazování vězňů do vhodných typů věznic by mělo vytvořit vhodnější podmínky pro resocializaci odsouzených a snížení recidivy po propuštění z vězení. Novela nabývá účinnosti 1. 10. 2017.

GLOSA ZÁVĚREM

Profesor Hurdík jako fakultní eskamotér

Antonín Boudník

Nudí vás šed' řečnických (ne)schopností vašeho okolí? Zavítejte na Právnickou fakultu Masarykovy univerzity a vyslechněte si některou z přednášek vedoucího katedry občanského práva, profesora Jana Hurdíka. Chcete-li šetřit nohy a trénovat zrak, začtete se alespoň do našeho zamyšlení nad poetikou nevšednosti de lege Hurdík. Do žonglování se slovy. Do kultivovanosti projevu na právnické fakultě.

Odpolední seminář z římského práva začíná. Studentka: „Ale to je slovíčkaření!“ Pavel Salák: „Slečno, to jste si vybrala špatný obor, ale ještě máte čas to změnit, než tu promarníte pět let života. Právo JE o slovíčkaření.“

Řečnické schopnosti učitelů, studentů, knihovnic i údržbářů kolisají. Někdy dosahují výšin přímo nebetých. Jindy se řečník spokojí s prostými výrazovými prostředky. Jejich úroveň odpovídá monotónně čtenému referátu spolužáka z páté třídy obecné školy. Přednášku podnětnou střídá další. Natolik tristní, že váháte, jestli se nemáte začít učit německy, abyste volné chvíle nedělního odpoledne mohli trávit u četby Heideggerova Bytí a času v původním znění.

Již delší dobu mě fascinuje obratnost, s jakou profesor Hurdík používá češtinu. Všechny níže uvedené věty použil se samozřejmostí hospodského, který již po 30 let točí jeden krýgl za druhým. Ani chvilka zaváhání. Ani vteřina náznak, že by snad přemýšlel nad pořadím, či zvukomalebností slov. Před absolvováním jeho seminářů jsem se s naivitou iluzorní srny domníval, že už snad nikdo na tomto světě nedokáže používat tak vybraný básnický jazyk. Jak šeredně jsem se mýlil.

Začíná poslední seminář z občanského práva. Profesor Hurdík vstupuje na jeviště seminární posluchárny a z očí mu žhne prazvláštní jiskra. Je to zřejmě poslední chvíle semestru, kdy má možnost sdělit, že právo je víc než jen souborem platných právních norem. Začíná devadesáti minutový maraton.

Úvodní citaci ze Švejka doplní patnácti minutovým komentářem o právě proběhlém zasedání Rady pro vnitřní hodnocení Masarykovy univerzity. Jejím úkolem bude mimo jiné vyvést fakultu ze „splendidní izolace práva, kterou bychom mohli také označit jako tragické životní procitnutí, jako útok stranou do tmy.“ Protože „prerogativ schvalování vlastními silami (mluví o vnitřní akreditaci) je jednou z mnoha globálních neoliberálních vln, které dorazily po dlouhé době i k břehům států bývalého socialistického bloku.“

Od neoliberalismu se dostává ke zrodu moderního pojetí soukromého vlastnictví. „Z dnešního pohledu můžeme připustit, že jeden z praotců libertarianismu, John Locke, je stejně tak jako řada dalších poplatným své době. Člověk je vlastníkem sám sebe a díla svých rukou. To se nám promítá i v mottu události, jež

je označována za prvopočátek. Jeden z návrhů hesla francouzské revoluce zněl Liberté, Egalité, Propriété; nikoliv Fraternité. Individualistická forma vlastnictví, jakožto zcela autonomní sféra jeho nositele, nám umožňuje pochopit, co činí svět světem.“

Historický exkurz se obrací k budoucímu vývoji. „Současný svět je světem symbolů a virtuální reality, jehož společným efemérním jmenovatelem jsou peníze jako základní směnná hodnota lidské pospolitosti.“ Pokračuje: „Vlastnictví se nám zjevuje ve zcela jiné podobě, a to ve světle sítových flexibilních vztahů, neboť reálné poznání nám umožňuje nahlédnout za oponu normativního světa, který se skrývá v kalném hávu. Klasickou definici římských právníků, že vlastnictví se vyznačuje jako soubor oprávnění, můžeme tak říkajíc lidově hodit za hlavu.“

Následuje několik vět v latině, zřejmě něco od Ulpiana, zaslechl jsem jen ius utendi, fruendi a tak dále. „Z hlediska recentního vývoje se soukromé vlastnictví dramaticky proměňuje, společnost už nereflktuje bezprostřední vlastnictví věcí, zdá se nám poněkud archaické, ale odráží se zde pouhá potřeba sdílení a přístupu k ní, jež je hnána duchem doby postmoderního individualismu.“

Na závěr přidám svůj nejoblíbenější výrok pana profesora o spoluvlastnictví: „Paragraf 1165 občanského zákoníku bych označil za Pythický (podle kněžky Pythie, pozn. red.), my ve své podstatě nevíme, co to znamená. Soud rozhodne. Znamená to, že může? Musí? Kde jsou stanoveny podmínky?“ Následuje dotaz jedné dívky. Profesor brilantně reaguje: „Já chápu, že to není formulováno explicitně, ale my si toho musíme být vědomi, a to i přes to, že zákonodárce byl na vhodné slovo skoupý.“

Veřejné výstupy profesora by měly být archivovány v zájmu nás všech. Analytičtí filosofové by neměli radost, ale jak příznačné je spojení básníka - myslitele, který čerá sedlinu jinak šedivého funkčního stylu administrativního. A.k.a. Martin Heidegger: „Zrcadlení světujícího světa jako skroužení prstence umožňuje oněm čtyřem vykroužit se ve vlastní poddažnost, v kružbu svého bytí.“

Autor píše pod pseudonymem (pozn. red.).

Foto: wiki commons: Pre-Socratic philosophy; CC BY+

PRÁVNICKÁ POVÍDKA 2017

Právníková povídka je soutěž o nejlepší povídku, fejeton a báseň s právní tematikou. Pořádala ji už podruhé katedra právní teorie Právníkové fakulty Masarykovy univerzity. Posledního ročníku se zúčastnila řada právníků a studentů se svými původními texty. Ty posuzoval emeritní profesor obchodního práva a esejista Petr Hajn, profesor teorie práva Miloš Večeřa, docent Martin Škop, spisovatelka a právníčka Blanka Čechová či „zpívající právník“ Ivo Jahelka.

V kategorii Báseň zvítězil Jakub Strouhal se svým textem Doktorát, kategorii Fejeton opanoval Martin Mezenský s dílkem „O karamelkách, zelí a Evropské unii“ a za povídku „Koncentrovaná elita“ byli oceněni Šárka a Pavel Theimerovi. Na následujících stránkách této speciální přílohy vám nabízíme díla, která porota zařadila mezi nejlepší. Texty neprošly redakční korekturou a jsou v podobě, v jaké byly autory zaslány do soutěže.

Právníková povídka 2017
Soutěž o nejlepší povídku, báseň a fejeton s právní tematikou

"Chtěls právo, máš je mít, a možná víc, než budeš si sám přát."
William Shakespeare (Kučec benátský)

FEJETONY

Paroháč Bill

Nela Čermáková

Dobrý den. Známe se od vidění. Jmenuji se Bill Board. Bill jako Bill Gates nebo Bill Clinton. Ne, vymýšlím si, nemám lidské jméno. Nejsem člověk. Jsem billboard, psáno dohromady. Bill jako plakát a board jako cedule. Jsem totiž obří cedule. Nejsem na světě sám, víte, je nás hodně, ale nescházíme se. Čím dál od sebe stojíme, tím lépe se nám pracuje. Proto se špatně maká třeba kolegům na pražské Jižní spojce.

Jsem tichý, ale rozhodně ne plachý. Po letech zaměstnání v oblasti venkovní reklamy jsem i značně otužilý. Pracuji pilně, 24 hodin denně, 7 dní v týdnu, 356 dní v roce. Smyslem mého života je upoutat Vaši pozornost, a proto je pro mě klíčové být na rušném místě, tam, kde se vy lidé hemžíte. Moc se nesoustředím na to

z jaké věkové, nebo sociální skupiny jste.

Abych byl přesný, jsem prostý statický billboard na dálnici D1, na nejstarší a nejdelší dálnici v České republice. Zní to pompézně, ale upřímně, mnohem raději bych byl digitálním billboardem v New Yorku, víte. Náměstí Times Square, to je pro mě a mé kolegy něco jako svatyně, Mekka, kam se nemůžeme vydat. Hlavu v oblacích mám ale stejně. Možná vypadám jako hlavonožec, ale bezpáteří nejsem. Robustní kovová noha podpírá moji obří obdélníkovou hlavu. Nemám žádnou tvář. O vás lidech se někdy říká, že máte tváře dvě, nebo že na tváři nosíte masku, ať už vědomě, nebo nevědomě. Tak si představte, že já místo tváře mám jen tu masku, papírovou, o rozměru 5,1 x 2,4 metru. Může

na ní být cokoli, od modelek, přes zvířátka až po politiky. Čas od času dostanu novou a pak zas a zas. Kdybych byl nástěnka, ženského rodu, představoval bych si, že dostávám nový make-up, že vyhlazování papíru na masce je lifting vrásek, ale jsem Bill Board, mužského rodu, takže to opravdu nemám rád.

Svěřím se Vám. Mé mužství kdysi utrpělo vážnou újmu, bylo to přesně před deseti lety. Blížily se Vánoce, poctivě jsem dělal reklamu pro jednoho z telefonních operátorů a dělal jsem ji rád, protože lidé by si o svátcích měli alespoň zavolat, když už se nemožou vidět osobně, že ano. Tak si tam stojím a z ničeho nic mi ti ničemové začnou na hlavu připevňovat parohy! Nemůžu se hýbat, takže jedině na co se zmůžu, je nečinně přihlížet. Jen

jsem si v duchu říkal: „Na to nemáte právo, takhle mě zosudit!“

Trvalo mi pár let, než jsem se z toho dostal a prý trvalo pár let i soudům, než ten „mikulášský žertík“ náležitě posoudily. Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze potvrdil i Nejvyšší soud v Brně. Všimáte si té ironie? Z Prahy do Brna, ano, nejlépe po D1! Když je dobrá viditelnost, upřeně hledím do dále a hledám ten nejvíc vysoký soud. Ačkoli jsem dlouhán sám, toho giganta jsem doposud nespatriřil, ale stačí mi vědět, že právo je na mé straně.

Byl jsem obět, obět reklamní války, ale teď jsem viník, narušitel silničního provozu. Doslova ztrácím půdu pod nohou! V květnu 2012 byla přijata novela zákona o pozemních komunikacích. Zakazuje nejnebezpečnější billboardy, víte. Měl bych se podle ní do 1. září 2017 vystěhovat, ale můj osud zatím zpečetěn není.

Prý rozptylují, ohrožují, překáží. Srážka s pevnou překážkou je na českých silnicích bez debat jednou z příčin nehod, ale několik úmrtí ročně lze prý přičítat přímo billboardům. To je mi velice líto, opravdu. Je nebezpečná spíš ta má proradná maska, nebo noha, kterou nemůžu

uhnout? Nebo jsem už snad na obtíž celý? Víte, osobně jsem našťásti doposud nebyl zapleten do žádné autonehody, ale můj bratranec na D5 ano. Smutkem prý chtěl sklonit hlavu, ale zablokovaná páteř mu to nedovolila.

Za léta práce jsem například již vyzpovídal, že pokud mám na své masce krásné ženy, přitahují pozornost některých řidičů silněji. Čím méně zahaleny ty krasavice jsou, tím hůře se mužům daří oči odtrhnout. Někdy to zaregistruji i jejich žárlivé spolujezdkyně. Mizernou sezónu mám, pokud svoji masku propůjčuji politické kampani. Málokdo to ví, ale slyším každé slůvko posádky vozu. Jen s nelibostí poslouchám právě debaty nad politickými tématy. Vůbec jim nerozumím a jsem z nich frustrován. V duchu si přeji, aby řidič silněji sešlápl pedál a odjel i o sekundu, nebo dvě dříve, víte. Zato rád pozoruji motorkáře. Zdají se mi být takovi, no loajální. Když venku prší, dopadají kapky na mě i na ně. Když praží slunce, dopadají sluneční paprsky taktéž na mě i na ně. Navíc mě nenudí hloupými řečmi, a pokud mají spolujezdkyni, tisknou se k sobě, a na to se mě pěkně dívá.

Po naší dálnici D1 jezdí pravidelně jeden pán, je to emeritní profesor, práva, víte. A vemte jed na to, že nesedí za volantem, ale na sedadle spolujezdce. Sledováním nás billboardů si krátí cestu z Brna do Prahy a zpět. To se mu nedivím, moc pěkný výhled tady tedy není. On dobře rozumí té patálii, co se mi přihodila se sobím paroží a rád o ní vede rozpravy se svými studenty. A víte co? Je pro mě veliká pocta, pokud se o mě někdo dozví i jinak, než že mě uvidí stát jako tvrdé Y u dálnice. Čím více studentů díky mě pochopí jak a proč bylo nekalé, udělat ze mě paroháče, tím lépe se mi půjde do důchodu. Zapsal jsem se do dějin české reklamy. Dobré mravy nezdivočely, zvítězily.

Kdybychom se už neviděli,
tak na
mě a i
na mé
kolegy vzpomínejte v dobrém

**dík,
Váš
Bill.**

Foto: /theinspirationroom.com: Law and Order Interrogation Billboard

Než začnete žít s právníkem... aneb Víc práva, než jste si kdy přáli

Tereza Levická

Chtěl jsem napsat povídkový horor na téma regulace elektronické evidence tržeb nebo fejeton o právní úpravě zákazu kouření v restauracích. Pak jsem ale opět našel občanský zákoník na parapetu záchodu svého bytu, protože moje přítelkyně právnička (i) v něm hledala jakýsi paragraf, když mířila k toaletě; (ii) našla dané ustanovení právě v této místnosti; a (iii) když zjistila, že jejími slovy: „Je to úplně jinak, než jak to bylo ve starém občani – to k tomu ještě nebude žádná judikatura!“, zákoník na toaletě nakvašeně nechala. Tehdy jsem si uvědomil, že musím varovat všechny, kteří jsou naivní, jako jsem já kdysi býval. Tehdy jsem zjistil, že je třeba upozornit všechny muže, kteří chtějí začít chodit nebo žít či se oženit s právníčkou, a stejně tak všechny ženy, které se chtějí dát dohromady a bydlet s právníkem, nebo si ho dokonce i vzít.

O problémech spojených s jakýmkoli právním problémem se totiž píše všude. O tom, jaký to je problém

s právníčkou nebo právníkem vyžít, se nedočtete zatím nikde. Budiž proto níže uvedené varováním, co vás čeká, když si právníka pustíte do soukromého života.

Zákoníky? Všude!

Jak už jsem naznačil v úvodu, musíte se připravit na to, že jakýkoli právník má prakticky pořád při ruce nějaký zákon. Hledá v něm, barevně podtrhává a má hysterický záchvat, když si omylem na některý z nich sednete, protože poničíte malé lepíky, kterými má zákoníky ošitkován.

Paperbackové knížky s názvem „ÚZ“ obsahující zákony jsou láskyplně označovány jako „úzetka“ a stačily na čelní místo do knihovniček v obyvku. Nejhorší na celé sbírce „úzetek“ je skutečnost, že o tom, které z nich se vyhodí, nerozhoduje stav jeho zničenosti a dříve vypadlých (teď izolepou přilepených) stránek, ale přechodná ustanovení každého zákona, ve kterých je napsáno, jakou právní úpravou se budou řídit jaké vztahy. Slušných zákonů, které by

stanovily, že všechna práva a povinnosti, tedy i vzniklá před účinností zákona, se řídí novým zákonem, je však jako šafránu. Většina zákonů totiž stanovuje, že jimi budou regulována jen práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jejich účinnosti. A vy pak zničeně sledujete, jak se vám zabírá další polička v knihovně a jak probíhá další negativní reakce při dotazu: „Nevyhodíme tamtu odrbanou knížku?“, protože pro dosavadní případy je nutné ponechat staré úzetko a pro případy budoucí se musí koupit úzetko nové.

Konec hádek

S právníkem nebo právníčkou v domácnosti přestanete mít chuť se o čemkoliv hádat, popř. cokoliv řešit. Právníci se totiž doma nehádají. Pravda je taková, že jsou vypovídání a vykřičení z práce, např. advokáti nejdříve z rozhovoru s klientem, co vlastně má za problém, pak z rozhovoru s protistranou, co vlastně má za problém ona, a pak opět s klientem o zaplacení faktury (na téma, proč má

klient problém s placením). Takoví právníci přijdou domů, chtějí si odpočinout a nic, pokud možno, neřešit. Advokáti obecně moc dobře vědí, jak je soudní řízení časově i finančně nákladné, a proto vše (i v soukromém životě) řeší dohodou. Netřeba dodávat, že právě tento klidný přístup ve vás většinou vyvolá ještě větší chuť se pořádně pohádat a trochu rozdmýchat tu nekonfliktní atmosféru.

Pokud by se vám právníka podařilo vyprovokovat k hádce, stejně ale nevyhrajete. Právníci na vás většinou vytáhnou celou řadu důkazů, které budou proti vám, připomenou vaše dřívější prohřešky a použijí takovou zásobu argumentů, že prostě nebudete mít šanci. I kdybyste náhodou něco na svou obhajobu měli, stejně budete vyhodnoceni, že vaše slova nejsou podložena žádnými důkazy, přivedení svědci nejsou věrohodní a celková argumentace je pouze účelová (založeno na skutečné hádce o neumytém nádobí).

Vše bude složité

Od začátku vašeho života s právníkem nebo právníčkou bude najednou vše složité. Skončí období, kdy jste prostě pozvali Frantu, který je docela dobrý instalatér, aby vám opravil umyvadlo.

Zkusil jsem to jednou a jaká byla odezva? „Má Franta živnostenský list? Ty s ním nebudeš mít žádnou smlouvu? Proč jsi mi to neřekl, mám tu jednoduchou smlouvu o dílo! No tu musíš mít, jak jinak budeš řešit případnou odpovědnost za vady? Vždyť to je přece dobré pro obě strany, když se ta smlouva podepíše, co na tom nechápeš?“

Pokud máte nervy ze železa, vysvětlíte Frantovi, že by měl smlouvu podepsat (a stihnete zamknout dveře a zajistit okno, aby vám při zmínce o smlouvě neutekl). Pokud stejně jako já na to nervy nemáte, pustíte k tomu svého právníka nebo svou právníčku. Franta či jakýkoli jiný řemeslník pak po dvouhodinové vyčerpávající debatě vyleze z koupelny bez provedené práce (protože usoudil, že na to nemá kvalifikaci) a chudší o cca 500 Kč, protože dostal nejen právní konzultaci, ale i vzor smlouvy o dílo, kterou určitě využije v budoucnu. Netřeba dodávat, že Franta se vám už nikdy v životě neukáže a vaši známí pracující v podobných oborech se vám po Frantově varování radši začnou vyhýbat.

Názory po nich nechtějte

Čeho se nejvíce děším, když k nám má někdo přijít na návštěvu? Že položí mojí přítelkyni jakýkoli dotaz z oblasti práva.

Právníci se totiž obecně neradi baví o své práci. Není to jen tím, že je váže mlčenlivost, ale i tím, že toho mají dost během pracovní doby a mimo ni zkrátka nechtějí o žádných klientech slyšet, natož pak rozdávat nějaké právní rady. Pokud se jich však někdo ve volném čase zeptá na jakoukoli právní otázku (na kterou naivně očekává, že se mu dostane jednoduché odpovědi ano, nebo ne), právník se vrátí do svého pracovního režimu.

V ideálním případě se pak ukáže, že položená otázka nespadá do oboru daného právníka. V tom horším (většinovém) případě však otázka do oboru spadá. To pak znamená nejen rozbor položené otázky, ale i cca hodinový monolog s vysvětlením, proč ta otázka vlastně vůbec není jednoduchá, proč je naopak velice složitá a proč na ni nelze jednoznačně odpovědět. Návštěva je znechucená, protože chtěla jen darovat dům své dceři a teď zjistila, že by měla rovnou pro jistotu nějak vyřešit i související věcná břemena a spoustu dalších záležitostí. A vaše drahá polovička je taky

Chvilka smyslné poezie o právních nesmyslech

Jakub Hynčica

Bezpochyby, v komplexitě světa,
jež zvětšuje se každým dnem,
skrývá se nejedna absurdní věta,
která se stala zákonem.

Britský humor se zřejmě promítá i do právního řádu Spojeného království

Trestný čin se jakožto deviace,
dočká v rejstříku zvěčnění,
pro toho, kdo překročí práh parlamentu,
ve středověkém brnění.

V historických zdech města Yorku,
je přípustné zbavit práva žít,
Skota, který bez okolků,
nosí s sebou luk a šíp.

Jak se Brit dopustí velezrady?
Podle stále platných protokolů,
je trestné nalepit poštovní známku
s hlavou krále, hlavou dolů.

Vyplaví-li moře na břeh,
velrybu, které Bůh snad život vzal,
majetkem královny je ocas,
hlavu vlastní zase král.

Tradic plný region, nesa jméno Albion,
v zákonech má jasně dáno,
že umřít na parlamentní půdě,
je velmi přísně zakázáno.

A je marné hledat odpověď,
na otázku, která se vnučuje,
kterak dohnat před zpověď,
toho, kdo tento zákaz ignoruje.

Žena, která v sobě nosí dítě,
má výslovné povolení,
ulevit si kam si zachce,
třeba i do helmy policejní.

Otázka zní,
kam však tato báseň spěje?
Plyne z ní snad poučení?

Právo je normativním systémem,
a napříč faktu, že závazné bývá,
je někdy lepší se řídit rozumem,
co jiného nám v dnešní době zbývá?

Foto: Kobiz Media/Korea Bizwire: Brexit fallout

znehucená, protože musela pracovat i ve svém volnu. Pokud chcete návštěvu přežít v klidu a pohodě, upozorněte své hosty, ať se dotazům s právní tematikou raději vyhnou.

Právnícká terminologie

Pokud vše zmíněné jakž takž zvládnete, stejně budete po zbytek svého života s právníkem nebo právníčkou konfrontováni drobnými detaily. A není to jen o tom, že váš partner nebo partnerka jsou zvyklí z práce vše podkládat důkazy, a proto vám nebudou věřit ani výši slevy v obchodě, ale budou ji chtít vidět přímo v letáku (nebo ideálně na účtence). Bude to i o reformě vaší mluvy.

Tytam jsou časy, kdy jsem mohl dát výpověď dohodou. Pryč jsou léta, kdy jsem bydlel s rodiči v bytě v osobním vlastnictví, a když mě začali štvát, šel jsem ke kamarádovi do podnájmu. Ještě jsme s mojí přítelkyní ani pořádně nechodili a už jsem byl upozorněn, že výpověď je jednostranné jednání, zatímco dohoda je dvoustranná, a proto je nesmysl je spojovat do jednoho termínu. Osobní vlastnictví žádné není, je přece jen vlastnictví! A jak jsem prý mohl jít ke kamarádovi do podnájmu, když on sám je vlastníkem toho bytu. To by přece musel být nájemce!

Závěrem

Jestliže se z výše uvedeného nezblázníte, časem všemu přivyknete, dokonce začnete opravovat svoje okolí, když právní termín použije špatně, a přestane vám vadit vtipkování o darovacích smlouvách pod vánočním stromečkem.

Do budoucího života s právníkem si však musíte uvědomit jednu věc. Pokud si právníka pustíte do svého soukromí a dostane se vám pod kůži, budete mít (po vzoru hesla letošního ročníku soutěže o právníckou povídku) v životě už navždy víc práva, než si budete přát. Vlastně... než by si kdokoli přál či uměl představit.

(Autorka nadepsaného textu je právnička. Celý fejton vychází z naprosto reálných stížností jejího partnera na těžký život s ní. Autorka textu však popírá už jen to, že by někdy nechala občanský zákoník na toaletě. A pokud ano, obrací se na svého partnera, jestli k tomu má nějaký důkaz nebo by na podporu svých tvrzení mohl přivést nějaké svědky. Ne? Pak je jasné, že jeho argumentace je naprosto účelová!)

Foto: cnlegalnews.com: Work life balance

Doktorát Jakub Strouhal

Jednou sme s klukama u marka na dvoře
zaživa pohřbili domácí slepici
zobáčkem vespodu nohama nahoru
oběma pařáty trčela ze hlíny
jak hráčka fotbalu kopala do vzduchu
tak sme ji mlátili násadou z lopaty
dokud v ní nepukla poslední skořápka
pak už nás babička volala k obědu
dnes dělám na právech doktorát z životka

jednou jsem po škole dovolil martině
aby mě líbala u jilmu za mostem
slíbila že mi dá všechny své komiksy
a opsat úkoly co máme z matiky
o pár let později začala fetovat
když mi to říkala hodně sem na ni řval
takhle že z domu ji vynesou v nosítkách
pak místo na pohřbu plakal sem u jilmu
dnes dělám na právech doktorát z životka

jednou jsem rodiče pozval na promoci
zrovna se rozvedli a vůbec nepřišli
a nikdo nemluvil nechtěl znát jak se mám
tak tichá zůstala jejich dvě sedadla
a mě až vyděsil zvuk co se ozýval
jako když pod žebry skořápka zapraská
jako když před domem zavržou nosítka
kdyby snad náhodou ptali se aspoň vás
dnes dělám na právech doktorát z životka.

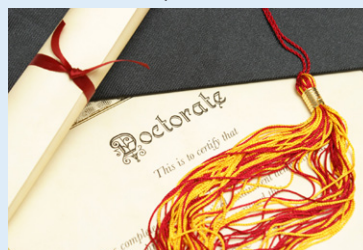

Foto: Dr. Patricia Fioriello: Online Doctorate Degree

O karamelkách, zelí a Evropské unii

Martin Mezenský

**Biblické Desatero božích
příkázání má 279 slov.
Prohlášení nezávislosti tři-
nácti severoamerických států
z roku 1776 má 300 slov.
Nařízení Evropské unie
o dovozu karamelových bon-
bonů má 26911 slov.**

Vtip, který již dlouhá léta koluje českým internetem, nedávno upoutal mou pozornost naprosto čistou náhodou.¹ Jako správný Nevěřící Martin² jsem pochopitelně pojal drobné podezření o pravdivosti výše uvedených výroků. V dnešní post-faktuální době si přeci nemůžete být jisti vůbec ničím! A v duchu zásady „dvakrát ověř, jednou sdílejte“ jsem se rozhodl přijít dané záhadě na kloub. Nebo, přesněji, danému nařízení na celoxové číslo.³

Pátrání jsem započal poctivou identifikací klíčových slov – EU, regulation & caramel candy⁴ – a jejich filtrováním vyhledávači. Nicméně první výsledky nebyly ani zdaleka uspokojivé. Narazil jsem sice na nařízení Komise (EU) č. 505/2014 ze dne 15. května 2014, kterým se mění

příloha II nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1333/2008, pokud jde o používání karamelových barviv (E 150a–d) v pivu a sladových nápojích, ale od cukroviněk k pivu vede přeci jen poněkud delší stezka.⁵ Zmíněné nařízení č. 1333/2008 o potravinářských přídatných látkách se pak karamelovým sladkostem nevěnuje vůbec, pouze připomíná rozhodnutí Komise o zákazu dovozu želez dobytých obsahující výtažek ze zmijovce indického.⁶ Více informací přineslo nařízení Komise (EU) č. 1129/2011 vytvářející seznam potravinářských přídatných látek Unie, kde jsem se sice dozvěděl, že karamel jako barvivo je možné přidávat do zeleninových pyré, snídanových cereálií či předvařených korýšů,⁷ ale, jak již bylo naznačeno, zde použitý termín „karamel“ se vztahuje pouze na „výrobky více či méně intenzivní hnědé barvy určené k barvení“ a nikoli lahodný sladký lep získávaný zahrátím cukru. O bonbónech tedy ani slovo.

Nevzdal jsem se a neúprosně jsem pokračoval v hledání, plně soustředěn na cukrovinky. To mi ovšem

vydrželo jen do hned následujícího výsledku hledání Googlu, který, k mému mírnému znepokojení, mi nabídl k přečtení zprávu Evropského úřadu pro bezpečnost potravin z roku 2011 o doporučené denní dávce amoniakového karamelu, označeného E 150c, která by pro obsah 2-acetyl-4-tetrahydroxybutylimidazolu neměla překračovat sto miligramů na kilogram hmotnosti člověka za den, protože aktuální vědecké poznatky nevylučují negativní vliv sloučeniny na imunitní systém. Zvláště, pokud jste kojenec a pravidelně konzumujete pivo.⁸ Člověk by neuhodl, že zrovna karamelová barva je pro nemluvnata tím zásadním nebezpečím v půllitru Starobrny.⁹

Ani další odkazy nepřinesly kýžené odpovědi.¹⁰ Neochoten uznat porážku¹¹ jsem dospěl k závěru, že vtip si koneckonců mohl nařízení splést se směrnicí, to se přeci stává snad každému. Vskutku, existuje směrnice Rady č. 2001/111/ES ze dne 20. prosince 2001 o určitých druzích cukru určených k lidské spotřebě i směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2000/36/ES

ze dne 23. června 2000 o kakaových a čokoládových výrobcích určených k lidské spotřebě, které v Česku provádí vyhláška Ministerstva zemědělství č. 76/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky pro přírodní sladidla, med, cukrovinky, kakaový prášek a směsi kakaa s cukrem, čokoládu a čokoládové bonbony, a která definuje karamelky jako cukrovinky tvárné konzistence, do určité míry žvýkavé a s různou příchutí a stanovuje fyzikální a chemické požadavky na karamel,¹² ale o dovozu karamelových karamelů¹³ ani slovo.

Jen stěží jsem se dokázal ubránit frustraci. Ten vtip si ze mě utahuje a vůbec se za to nestydí! Rozhodl jsem se zjistit původ a původce tohoto humoru. Pamětliv nedůvěry v české zdroje o Evropské unii, zkusil jsem opět vyhledávání v angličtině. Když už máme společný jednotný trh se zbožím a službami, to by bylo, aby tady neexistoval i společný trh s legrací. Klíčová slova šla redukovat na názvy srovnávaných textů a jejich údajné počty slov.

A bingo! Tedy, skoro:

*10 Commandments – 179 words,
Gettysburg address – 286 words,
EU regulation on the sale of
cabbage – 26911 words.*

To je ale náhoda! Nařízení Evropské unie o dovozu karamelových bonbónů i prodeji zelí mají shodně 26911 slov, a to bez ohledu na jazykovou mutaci. Jakkpak je to možné? Odpověď mi, po chvíli urputného googlení, nabídla BBC v obsáhlé investigativní reportáži.

Rodištěm velkého zelného mýtu, jak jej žurnalisté pojmenovali, jsou Spojené státy americké za druhé světové války. Tehdy vláda regulovala ceny semen zelí memorandem o 2600 slovech. Již v 50. letech se však vynořilo v novinových kvízech desetkrát delší a vracelo se, kdykoli se vláda pokusila nějakou oblast nově právně zregulovat – dělo se tak za války v Koreji, při změnách zemědělské politiky po ropné krizi nebo v prezidentské kampani Ronalda Reagana. Evropskou unii šestadvacet tisíc devět se jedenácti slovná nařízení provázejí nejpozději od začátku nového milénia. Pojednávají o dovozu karamelů, označování květáku, vývozu kachních vejčích či prodeji hlávek zelí. Stala se z nich již taková milá tradice. A je jedno, kdo příslušnou legislativu vydal a v jaké řeči je sepsána, jestli funguje v jiné podobě nebo vůbec ne.¹⁴ Nicméně pamatujte, že tato „nařízení“ vždycky budou mít oněch 26911 slov. Po čísle poznáte je.

Záhada z vtipu tak byla úspěšně rozlousknuta. Žádné takové nařízení neexistuje. A vtip samotný je špatně vlastně celý. Věděli jste, že Desatero božích přikázání nemá 279 slov, ale jenom 253?¹⁵ Dneska už ani na ten humor není spolehnouti. Snad ho za to nikdo chtít zregulovat nebude.

- (1) Pokud za čirou náhodou považujete pětihodinové prokrastinační brouzdání po síti namísto učení se trestnímu právu procesnímu.
- (2) Tomáš je můj bratr. Prosím, přestaň si nás plést, mami.

- (3) Odklony v trestním řízení mohou ještě chvíli počkat. To si přece u zkoušky nevytáhnou.
- (4) Na hledání čehokoli o Evropské unii v češtině jsem rezignoval již před lety.
- (5) V tuzemském prostředí zhruba dvanáct let života.
- (6) Což, aspoň soudě dle názvu, asi nebylo úplně od věci.
- (7) A naopak se zapovídá přidávání karamelového barviva do konzerv s olivami, kaštanového krému a ginu.
- (8) Což možná vysvětluje existenci výše zmíněného nařízení Komise (EU) č. 505/2014.
- (9) Jeden by řekl, že to bude jeho chuť.
- (10) A to jsem dokonce otevřel i druhou stránku výsledků vyhledávání.
- (11) A neochoten vrátit se k odklonům v trestním řízení.
- (12) Refraktometricky měřená sušina obsahuje alespoň 73 % hmotnosti a pH leží v rozmezí 4–6.
- (13) Tím méně pak o dovozu dražé, želé, furé, dropsů, roksů, fondánů, marcipánů či tureckých medů.
- (14) Ono totiž ve skutečnosti bylo vydáno nařízení Komise (ES) č. 634/2006 ze dne 25. dubna 2006, kterým se stanoví obchodní norma pro zelí hlávkové a kapustu, ale již v roce 2009 bylo zase zrušeno. A co do rozsahu to také nebyl žádný elaborát – v češtině mělo 1671 slov.
- (15) Ts, ts, ts.

Foto: Vladislav Musil: Hlávková unie

POVÍDKA

Koncentrovaná elita

Šárka a Pavel Theimerovy

Alan se pohodlně usadil v rozložitém křesle, do úst si vložil kávovou tabletu a rozevřel První mezigalaktický deník. Ten hned na titulní stránce hlásal obrovskými písmeny: KOLO-NIE STÁLE BEZ KONTAKTU, BUDE ZAHÁJEN SOUD SE ZEMÍ. Článek dále podrobně popisoval situaci na Kolonii právníků, která úspěšně dokončila veškeré požadované právní přípravy na budoucí masovou kolonizaci planety. Problém však spočíval v tom, že zařízení, kterým měl být vyslán signál na Zem, nefungovalo. Na kolonii nebyli žádní technici, kteří by se na zařízení mohli podívat, a roboti po několika hodinové analýze zjistili, že přístroj není určen ke komunikaci, nýbrž k oplodňování slepic. Kolonii proto nezbylo nic jiného, než podat stížnost k Meziplanetárnímu trestnímu tribunálu, aby se domohla spravedlnosti.

Alan zbytek článku jenom zběžně prolétl. Na Kolonii se mu líbilo, byl zde se spoustou dalších právníků a robotů, a ačkoliv se s ním právníci zrovna moc nekamarádčili, a občas měl pocit, že se mu i roboti za zády pošklebují, byl šťastný, protože se mu konečně podařilo proniknout mezi právníckou elitu. I na Zemi měl právní kancelář, ale nedalo se říct, že příliš úspěšnou, takže se ji nakonec rozhodl provozovat jako neziskovou společnost. Proto mu ani nevadilo, že Zemi nelze kontaktovat, neboť to znamenalo prodloužení jeho pobytu mezi právníckými spoluobčany.

O pár stránek dál narazil Alan na další zajímavý článek. Ten slavnostně oznamoval založení Meziplanetárního trestního tribunálu na Kolonii, jehož první soudci budou vybráni z řad právníků obývajících Kolonii. Z důvodů očekávaného sporu se Zemí již bylo otevřeno i výběrové řízení na pozici žalobce, který bude zastupovat Kolonii, a obhájce Země, který bude zastupovat Zemi, neboť tu se ani ohledně nastalého řízení nedařilo kontaktovat.

Alan se uchechtl. Bylo jasné, že se každý právník na Kolonii bude snažit získat místo žalobce, aby mu

ještě více vzrostla prestiž v tomto již předem vyhraném sporu. Naproti tomu chudák ten, který bude muset zastupovat Zemi. Jen těžko někdo dokáže obhájit Zemi na izolované Kolonii plně našťvaných právníků.

Alan zabalil deník, ve kterém už nic zajímavého nebylo, a chtěl hvíznout na svého osobního robota, ať mu napustí vanoid, když v tom mu zazvonilo v uších. Nejdřív se tak lekl, že skoro spadl ze židle, ale když se zvonění zopakovalo, uvědomil si, že má vlastně v uchu zabudovaný telefonní přijímač, a tak zahuhňal:

„Haló?“

„Dobré odpoledne, pane Rozecki,“ ozvalo se z telefonu, „tady vrchní robotická telefonistka Velkého Výboru Tel1. Chtěla bych Vám pogratulovat, že jste byl vybrán jako obhájce Země v nastalém sporu Kolonie v. Země.“

„Co...cože?“ zděsil se Alan. „Vždyť já jsem se ale o dané místo vůbec neucházel!“

„To souhlasí, ale vzhledem k nedostatku zájemců o danou pozici jste byl vybrán Velkým výborem,“ pokračoval nevzrušený hlas telefonní operátorky Tel1. „Dostavte se proto prosím druhého Havla do Centrální budovy.“

„Druhého Havla? Já neznám žádného Havla, ani prvního, ani druhého,“ zakoktával se Alan stále více, zatímco mu po čele proudem stékal pot.

„To znamená 2. července pozemského kalendáře,“ napověděla mu Tel1 (Alanovi se skoro zdálo, že se soucitným povzdechem, ačkoliv přece všichni dobře vědí, že roboti nevykazují žádné emoce) a hovor ukončila.

Bylo 11 hodin dopoledne a začínaly hlavní zprávy dne. Alan si vytáhl svačinku ze svačinkomatu a znu-děně sledoval probíhající titulky na monitoru svého náramkového počítače. Zatímco si pomalu rozbaloval švestkový sendvič, hlásala robotická hlasatelka nejnovější události na Kolonii. Alan se mezitím rýpal v sendviči a snažil se z něj vytáhnout všechny švestky, když jej zarazila slova „...zahájen spor proti Zemi. V tuto chvíli se nacházíme v soudní

místnosti, ve které je již přítomen soudce i žalobce. Obhájce žalovaného se doposud nedostavil. Soud začne přesně za 3 minuty...“

Více už Alan neslyšel. Překotně vyskočil ze sedačky, rychle ze sebe sklepal švestky, shrnul poházené papíry z pracovního stolu do tašky, nasadil si holotalár a zběsile vyběhl na dlouhou chodbou vedoucí k soudní síni.

Soudce se znu-děně podíval na hodinky. Bylo již půl dvanácté a obhájce Země se doposud nedostavil. Soudní jednání začalo již před dvaceti minutami, z nichž 19 minut bylo vyplněno uspávajícím monologem žalobce. Na chvíli se soudce pokusit zaostřit pozornost a zaslechl, jak žalobce monotónním hlasem popisuje „...což se dá přirovnat ke slavnému sporu Yxor v. Svasky z roku 1720, kdy iránský Nejvyšší soud judikoval, že...“, „načež opět upadl do snění. Měl už této práce po krk a těšil se na odpočinek. V duchu si představil, jak sedí na zahrádce u vilky, kterou si s manželkou plánovali koupit na důchod, popiji koktejl s paraplíčkem a rozhodně neposlouchá nic o slavném případě Yxor v. Svasky, který se současněmu sporu se Zemí naprosto nepodobá. Soudce si vzdychl a zašilhal na hodinky. Pokud se ten blbec obhájce každou chvíli nedostaví, tak to asi zabálí.“

V tom se však ozval dusot nohou po chodbě, pak obrovská rána, chvilka ticha, šustot oblečení a občasně heknutí, jako když se někdo zvedá z podlahy, a nesmělé zaklepání. Pak se potichu otevřely dveře a do místnosti nakoukla Alanova rozčuchaná hlava.

„Dobrý den, ehm, jsem tu dobře na ten spor, ehm... my proti Zemi?“

„Myslíte Kolonie v. Země?“ zamračil se na Alana soudce. „Pojďte dovnitř a posaďte se.“

Alan zamířil ke svému stolu, pak si ale všiml, že ten už je obsazený žalobcem, který na něj pohrdlivě shlíží zpoza svých brýlí. Zaraženě se zastavil, pak si uvědomil svůj omyl a rychle se otočil a zamířil k jedinému

prázdnému stolu, určenému pro žalovaného a jeho obhájce.

Žalobce si důležitě odkašlal a chtěl pokračovat ve svém monologu, soudce jej ale mávnutím ruky zastavil.

„Myslím, že už jsme slyšeli dost, abychom si o celé věci udělali obrázek. Chce se žalovaný k tomu, co pronesl žalobce, vyjádřit?“

Alan se zamyslel, a pak se zeptal: „Dovolil by pan soudce, aby pan žalobce svou žalobu ještě jednou zopakoval? Bohužel jsem zapo... ehm... byl tak ponořený do práce, že jsem se nestihl dostavit včas na soudní jednání...“.

„Ne!“ vykřikl v hrůze soudce, když spatřil, jak se žalobce s radostí vrhá na příležitost opětovně srovnat spor Kolonie a Země s řadou jiných prehistorických, naprosto nesouvisejících případů.

„Abychom celý spor urychlili, shrnu vám, co tady pan žalobce povídal. Jak jistě víte, celá Kolonie se skládá pouze z právníků a robotů. Právníci byli shromážděni z celého světa a jejich posláním na Kolonii je vytvoření ideálního právního prostředí pro budoucí osídlení planety dalšími občany Země. Každý z právníků dostal za úkol zpracovat část právního řádu. Například tady pan žalobce vytvořil velmi propracovanou ústavu o pouhých dvou tisících člancích. Pokud se nemýlím, i vy jste měl na starosti nějaký ten zákon...hmm...zákon na ochranu bource morušového před nepříznivými vlivy soukromých ropných rafinériích, není-liž pravda?“ zamžoural soudce na Alana zpoza svých poznámek. „Ačkoliv si tedy nejsem vědom toho, že by se na planetě nacházel bourec morušový nebo ropa... Každopádně, kromě právníků byli na Kolonii vysláni pouze roboti, kteří mají za úkol uspokojovat veškeré potřeby právníků, aby ti se mohli soustředit na svou náročnou práci. Dle odhadů mělo právníkům trvat pět let, než bude vytvořen vytyčený právní základ. Vzhledem ke značné náročnosti naší práce se však přípravy trochu protáhly, přesto jsme však po sedmi letech usilovné práce zdárně s přípravami skončili a vydali pokyn robotům, aby náš úspěch oznámili Zemi. Z nejasného důvodu však roboti odmítají daný příkaz vykonat a navíc způsobili přemnožení kuru domácího. Domníváme se proto – tedy, chci říct, že pan žalobce se domnívá, že robotechnici na Zemi zanedbali svou práci a tím ohrozili existenci nás i budoucnost celé Kolonie. Z toho důvodu zažalovala Kolonie Zemi a požaduje od ní, aby Země dostála svým závazkům a také, aby se Země Kolonii za své pochybení omluvila.“

Alan po celou dobu pozorně poslouchal a zamyšleně pokyvoval hlavou. Tak proto všechen ten rozruch kvůli pár nepřijatým hovorům!

Soudce mezitím pokračoval. „Když už se pan obhájce dostavil, jistě by nám rád přednesl nějaké argumenty ve prospěch Země,“ a kývl na Alana, aby spustil.

Alan si veledůležitě vytáhl štosy papírů z tašky, rozložil si je na stůl, podíval se na soudce, pak na žalobce, zpátky na soudce a opět do papírů. Vteřiny se pomalu vlekly a v sále stále panovalo napjaté ticho. Alan si odkašlal a uchopil do ruky první papír. Opět si důležitě odkašlal a otevřel ústa – nevydal však ani hlásku. Papír mu nijak nepomohl, byl dočista prázdný! Důvod to mělo prostý - Alan si jej sebou vzal, aby vypadal důstojněji (zvláště, když papír používali už jenom nejstarší právníci), nenapadlo ho však nic rozumného, co by si na něj napsal!

Ad-hoc sloky

Dana Levíčková

Každý den, více než je zdrávo,
myslím na obor jménem právo,
mezi všemi jeden jediný,
jenž řeší majetek, lásku i zločiny.
Než však budu právník zdatný,
čekají mě časy špatný-
kámen na srdci mě tíží,
neb státnice se kvapem blíží.
S učením jsem v prodlení,
zbývá už jen modlení.
V rámci následujících slok,
poskytnu pár rad- ad hoc.
Nullum studium sine titul,
knížky tedy k sobě přitul,
a denně aspoň jeden judikát,
chceš-li v oboru vynikat.
Superficies solo cedit,
chybí ti ještě jeden kredit?
Student semper est in mora,
zažádej výjimku u rektora!
Tvým nejlepším přítelem ať jsou úplná znění,
co na tom, že se často mění.
Komu žádná novela neunikne,
o tom neplatí, že do práva nepronikne.
Takhle si právníci představují legraci,
užitím dvojitych negací,
těž prostá mluva je nám cizí,
vítězství je naší vizí.
Však nakonec, i když to občas bolí,
budeš advocatus diaboli!

Foto: Pixabay.com: Lawyer,
CC0 Public Domain

Soudce začal netrpělivě poklepávat prsty po stole. Napjaté ticho trochu polevilo a sálem se začínal rozléhat šum a šepot.

„Vaše obhajoba prosím!“ zopakoval soudce přísným hlasem.

„No, já, ehm, bych tak řekl, že... ehm... no...“ poškrábal se Alan za uchem. Robotická zapisovatelka pečlivě přepisovala každé Alanovo slovo, což Alana ještě více znervózňovalo. Povzdech si. Bude muset přiznat, že žádnou obhajobu nemá, protože nepřišel na nic chytrého, čím by Zemi mohl hájit. Bude to další zářez v pažbě jeho neúspěchů. Vždyť ani pořádně nepochopil, čeho se ten spor týká! Asi ho zavřou do kapsle a pošlou zpět na Zemi, protože nebudou chtít mít vedle sebe takového hlupáka a loosera. A to utratil všechny životní úspory, aby se tady na planetu dostal, protože ho nepovažovali za dostatečně kompetentního právníka, aby mohl letět s ostatními zadarmo! A ta hloupá robotická zapisovatelka snad zapisuje i jeho myšlenky, protože tam pořád něco tuká! Ach ti roboti, ti se taky nacpou všude...

Zatímco se Alanovi honily takové chmurné myšlenky, nálada soudce evidentně klesla pod bod mrazu. Už už zvedal kladívko, které by učinilo tomuto směšnému sporu zadost, když se Alan zničehonic plác do čela a zvolal: „Roboti!“

Sál nadskočil. Soudce přimhouřil oči a zkoumavě si Alana prohlížel.

„Co že jste řekl?“ zeptal se ho mrazivě.

„Roboti,“ ožil Alan. „Měli bychom vyslechnout roboty. Ti přece byli zkonstruováni na Zemi a měli by obsahovat podrobné informace o naší misi a budoucí masové kolonizaci planety v paměti. I když tedy nedokáží odeslat zprávu Zemi, jsou stále povinni podle druhého zákona robotiky vždy povědět pravdu, jestliže jim to přikážeme. Pokud bychom tedy dokázali vhodně zvolit otázku, poví nám roboti, zda skutečně udělali technici na Zemi chybu při tvorbě komunikačního zařízení, nebo jestli se nejedná pouze o actio popularis.“

„Prosím?“ zamžoural překvapeně soudce.

„No přece actio popularis, jak ti technici ze Země za to nemůžou, že se ta chyba stala bez ohledu na jejich zavinění,“ snažil se vysvětlit Alan.

„Nemyslíte náhodou vis maior?“ zamračil se soudce na Alana.

„No, nebo tak,“ přikývl Alan zahanbeně.

„Dobrá,“ rozhodl soudce, „soud bude odročen na prvního Sihanuka, kdy

budou vyslechnuti obhájcem navržení roboti.“

K dalšímu soudnímu jednání, které se konalo prvního Sihanuka, byla předvolána řada robotů z jednotlivých profesí, které zastupovali na Kolonii. Jejich důkladným výsledkem bylo zjištěno, že chyba v komunikaci nebyla způsobena nešťastnou náhodou, jak Alan doufal, nýbrž že chyba v komunikačním zařízení se Zemi byla techniky úmyslně vytvořena. Toto zjištění nahrálo více než cokoliv jiného do karet žalobce, který toho ihned využil a obvinil Zemi z de facto pokusu o genocidu právníků. Nikdo už o výsledku tohoto významného sporu ani na okamžik nezapochoval. Alanova reputace – pokud tedy nějakou měl – klesla ještě hlouběji, než si kdo dokázal představit. Ostatní právníci, nejen že se s ním nebalili – to nedělali nikdy – ale teď se mu doslova vyhýbali. Kamarádit se s Alanem by teď byla profesní sebevražda.

Alan teď trávil dny i noci zalezlý ve svém bytečku, marně se snažíc najít nějaký způsob, jak ještě obrátit nešťastnou situaci ve svůj prospěch. Nikdy se mu doposud nepodařilo soudní spor vyhrát, a vypadalo to, že mu ani nyní štěstěna nepřeje. Nejhorší na všem bylo, že proti němu byla zahájena další řada soudních řízení, a neměl proto dost času se na spor proti Zemi dostatečně připravit. Sousedicimu právníku se nelíbilo, že Alan po nocích chrápe v rozporu se zákonným limitem pro chrápání ve vnitřních prostorech. Jiný právník zase zaslechl, že Alan nazývá žalobce „starým prďochem“, ačkoliv výraz „starý“ se dá podle zákona o korektním označení starých osob použít pouze ve spojení s osobou starší 80 let. A k tomu všemu Alan omylem zasedl jediného bource morušového, kterého používal jako vzorek pro napsání svého zákona, čímž vymýtil jeho veškerou známou populaci na planetě!

Poslední soudní jednání, ve kterém měl být vyneseno rozsudek, se mělo konat třetího Desalegna, tedy již za pár dnů. Alan se už několik nocí pořádně nevyspal, citlivý soused totiž většinu noci bušil i na dveře ostatních právníků, kteří poklidně spali, a vyhrožoval jim žalobou, pokud nebudou okamžitě zticha.

„Proč?! Proč se nás sakra chtěla Země zbavit?“ mumlal si Alan už asi postě a v zoufalství okusoval robotickou tužku, kterou si chtěl zapsat nejnovější nápady.

„Že by se celá Země zbláznila? Nemohl bych to uhrát na nepříčetnost? Ale je vůbec možné, aby se celá Země zbláznila a chtěla se zbavit všech právníků? A jak to dokážu? Ach jo, kdyby mě alespoň ostatní právníci pořád nežalovali, tak bych měl snad dost času zjistit, proč se nás zbavili...“

„Pché, proč by se vás asi tak chtěli zbavit,“ ozval se najednou znechucený hlas z jeho pusy. Alan se vyděšeně rozhlédl, a pak si uvědomil, že na něho promluvila jeho robotická tužka, kterou bezmyšlenkovitě okusoval!

„Nemohl bys mě už konečně vytáhnout z pusy? Tím, že mi budeš olizovat obvod, stejně na nic nepřijdeš,“ pokračovala tužka rozmrzele.

Alan na ni užasle pohlédl. „Hele, nejsi ty nějaký drzý robot? Já jsem tvůj vlastník a můžu si s tebou dělat co chci, třeba se s tebou i dloubat v uchu, když na to přijde.“

Robotužka, ačkoliv neměla žádný obličej, se zatvářila velmi znechuceně. Přesto zvládla chabě namítnout: „Ty přece nejsi žádný můj pán. Můj vlastník bydlí na Zemi a už si určitě pořídil novou tužku, protože jsi mě ukradl!“

„Cože?“ vyskočil rozčileně Alan. „Já jsem tě neukradl. Někdo se tě chtěl zbavit – beztak pro tvou protivnou ukecanou povahu – a já jsem tě našel jako res iudicatu, takže teď patříš mě.“

„Nemyslíš náhodou res nullius?“ posmíval se robot Alanovi.

„Sklapni,“ zamumlal Alan. „Nemám čas na tvoje rozumování. Za dva dny je nejdůležitější soudní jednání v mém životě a já v něm nechci být za blbce. Proč nás jenom vyhodili ze Země?“ vrátil se Alan ke své životní otázce.

„Ach, proč nás jenom tak mohli vyhodit ze Země, když jsme takoví milí a příjemní lidé,“ pitvořila se robotužka vesele.

Alan se rozhodl, že bude tužku ignorovat, a tak se k ní otočil zády a mumlal si stále dokola: „Proč se nás Země chtěla zbavit? Proč se nás Země chtěla zbavit? Proč se nás jenom ta Země chtěla zbavit?“

Robotužka už se na to nemohla dívat, a ačkoliv brala Alana jenom jako hloupého zlodějíčka, co se snaží být právníkem, pomyslně ho rýpla přátelsky do žeber.

„Možná bych něco věděl,“ nahodil robůtek vřídlně. Alan po něm mrkl okem, ale dál ho ignoroval.

„Můj vlastník studoval na filosofické fakultě, a napsal velmi odbornou práci, která se týkala právníků,“ pokračovala robotužka.

Alana to nijak nezajímalo, přesto se ale obrátil zpět k tužce a znučeně se zeptal: „Tvůj pán byl vědec? A co bylo v té práci?“

Robot byl potěšen Alanovým zájmem, a proto se rozvykládal: „V dobách, kdy jsem byl ještě spolu s mým pánem, jsme studovali environmentální studia na univerzitě v Bitole. A můj pán tam přišel na zajímavý objev, který se týkal mimo jiné i právníků. Napsal o tom svou bakalářku a dokonce ji i obhájil,“ dokončila robotužka pyšně své vyprávění a s překvapením pozorovala, že Alan vůbec nevypadá šťastně nebo vděčně za poskytnuté informace.

„Tak to teda dík,“ procedil Alan mezi zuby. „Už vidím, jak všichni u soudu padnou na zadek proto, že nějaký moula, co si neumí pohlídat svoje věci, napsal kdysi nějakou hloupou bakalářku na neznámé univerzitě bůhví kde,“ a otočil se opět k robotovi zády a snažil se pokračovat ve své práci.

„Na základě té bakalářky byly vypracovány i další vědecké studie,“ snažila se robotužka stále zaujmout Alanovu pozornost.

Alan se do třetice pomalu otočil čelem k tužce a unaveně prohlásil: „Viš co, tak já si tu bakalářku přečtu. Ale slíbíš mi, že pak už budeš zticha! A musí být kratší než 20 stránek!“

„Slibuju,“ špitla robotužka a napsala na papír čárový kód bakalářky.

Alan si přečetl bakalářku třikrát. Poté strávil celou noc a celý den prohledáváním všech možných databází a čtením materiálů. Všechno to najednou začalo dávat smysl! Vyčerpaný Alan si konečně po 50 hodinách (jeden den trval na kolonii 37,5 hodin) vyčistil zuby a skočil do postele. Za tři hodiny začne nejdůležitější soudní jednání v jeho životě!

Soudní místnost byla nacpána k prasknutí. V předních řadách dlouhých lavic seděli nejvýznamnější právníci a robotičtí novináři. Za nimi se tlačili další právníci a jejich robotičtí sluhové. Schylovalo se k nejdůležitějšímu rozhodnutí v krátkých dějinách (sedm let a tři měsíce) Kolonie.

Do místnosti jako první vešel staříčkový soudce. Vypadal smutně a unaveně. V poslední době měl dost práce, na Kolonii teď probíhal jeden spor za druhým. Kulaté brýle mu ještě více zvětšovaly tu spoustu vrásek pod očima, z nichž většina přibyla právě za poslední měsíc. Soudce znaveně dosedl na svou židli a vytáhl si z kabely hromadu papírů vztahující se ke sporu.

Vzápětí na to do místnosti vešel žalobce. Byl pravým opakem soudce, mladý, sebejistý, na vrcholu své kariéry. Ani v nejmenším nepochyboval o své dnešní výhře. Vrhł oslnivý úsměv na přítomné novináře a usedl za stůl.

Jako poslední, tentokrát však na čas, se dostavil vyčerpaný Alan. Vypadal podobě zničeně jako soudce, i jemu přibýlo za poslední dobu dost vrásek. V očích měl však jiskrný pohled a tvář rozhodně nezobrazovala očekávání velké prohry.

„Tak, začneme,“ prohodil soudce. „Dosavadní zjištění skutkového stavu ve sporu Kolonie v. Země se má tak, že Země již od počátku měla v úmyslu zbavit se všech právníků ze Země tím, že je vyšle na opuštěnou planetu ve sluneční soustavě Chi Cygni, kde sice budou zajištěny dostatečné podmínky pro jejich přežití, budou zde však v naprosté izolaci od jakéhokoli kontaktu se Zemí. Proto je Země obviněna z nezákonné a lstivé deportace právníků na Kolonii a ze systematické a úmyslné likvidace právnícké profese na Země. Pane žalobce, chcete něco k obžalobě dodat?“

„Nikoliv, pane soudce,“ postavil se žalobce a upravil si hedvábného motýlka. „Myslím, že je naprosto zřejmá vina Země při jejím zvrženíhodném jednání vůči nám, právníkům, jakož i vůči celé právnícké profesi.“

„Dobrá,“ prohlásil soudce a otočil se na Alana. „A vy byste ještě něco chtěl dodat?“

Alan se postavil a rozpačitě si odkašlal. „Ehm...vážený pane soudce, já bych možná ještě pár věcí, na které jsem před pár dny narazil, objasnil.“

„Tak do toho,“ pobídl soudce Alana, zatímco žalobce znučeně potukával

prsty po stole, neboť neočekával, že by z Alana vypadlo něco rozumného.

„Vážený pane soudce, před pár dny jsem narazil na velmi zajímavý dokument. Jedná se o bakalářskou práci jednoho studenta filozofické fakulty univerzity v Bitole. Práce rozebírá zajímavý sociální fenomén, který se týká nebezpečnosti právníků. Tento fenomén spočívá v tom, že v dobách rozkvětu, kdy se obyvatelstvu nejvíce daří, začne významně stoupat počet právních sporů v přepočtu na jednoho obyvatele. Je zde uveden příklad z Kurdistanu, kdy v počátku jeho vzniku na přelomu 21. století připadlo 0,13 právních sporů na obyvatele za rok. Naproti tomu o sto let později, kdy Kurdistan zažíval největší rozkvět, je to již 17,56 právních sporů na obyvatele za rok. Za těchto sto let taky vzrostl počet právníků ze 2 na 19745. Protože více soudních sporů znamená větší náklady pro společnost, které by bylo potřeba věnovat jinde, a také zvýšení rozkolu ve společnosti, poukazuje tak tato práce na přímý podíl právníků k poklesu životní úrovně.“

Alan se na chvilku odmlčel. Této příležitosti využil žalobce a pohrdlivě se zeptal: „To si myslíte, že nás sem poslali kvůli nějaké bakalářce? Koho by tohle to zajímalo. Pane soudce, navrhuji, aby se...“

Soudce zarazil žalobce pohybem ruky a kývl na Alana, ať pokračuje.

Alan si odkašlal a pokračoval ve své obhajobě.

„Této práce si po pár letech povšiml jiný student na filozofické fakultě v Kataru a rozebral ji ve své disertační práci. Nárůst právních sporů podle něj vede k destabilizaci politické i sociální kultury ve státě, jakož i ke znehodnocení a zkomplikování celého právního systému, což úpadek ve státě ještě více prohlubuje. Na toto téma pak navazuje celá řada dalších vědeckých prací,“ podával Alan ohromný štos papírů soudci, „které potvrzují, že čím více je právníků ve státě, tím větší je nezaměstnanost, politická nestabilita, rozpad rodiny jako klasického vzorce státu, zvětšení inflace, devalvace měny, úpadek hospodářské kultury, jakož i snížení úrodnosti polí, migrace zvířat za hranice státu, epidemie civilizačních nemocí a v neposlední řadě výrazné oteplování planety.“

Zatímco se soudce probíral zmíněnými dokumenty, žalobce našťavaně vyskočil a zvolal: „Tohle tu přece nebudeme poslouchat! Je to jen hromada nepodložených keců nějakých studentů, kteří ani pořádně nevěděli, o čem píšou, vždyť studovali na fildě!“

Alan se na něj mile usmál a pronesl: „Víte, to jsem si také původně myslel. Jenže, jak se ukázalo, zbytek Země ne. Od poloviny 22. století, kdy životní úroveň obyvatel Země, jakož i úroveň životního prostředí neustále rapidněji klesaly přímo úměrně tomu, jak stoupal počet právníků, začaly vlády jednotlivých států organizovat tajné výzkumy o vlivu právníků na tuto situaci. Toto vedlo k tomu, že se v roce 2368 ustanovila světová Pověřená Organizace Protiprávní Razantní Deportace, neboli POPRD, která skutečně a definitivně potvrdila, že pokud se Země do 50 let nezbaví všech, nebo alespoň většiny právníků, nastane konec světa takového, jakého ho známe. K této informaci bychom se za normálních okolností nedostali, nebýt mé robotické tužky, která pro jednoho člena komise pracovala, proto má ve své paměti uložené všechny záznamy z jednání POPRDu.“

Soudní síň zašuměla překvapením. Novinářské procesory zpracovávaly o sto šest překvapivé novinky. Žalobce zbledl a křečovitě se chytl stolu. Soudce se mlčky pročítal prohlášením POPRDu.

„Možná by váženého pana soudce zajímalo,“ pokračoval Alan potichu, „jaký je současný stav na Kolonii, vzhledem k tomu, že tu je, až na roboty, čistá koncentrace právníků. Za sedm let a tři měsíce, co je planeta osídlena právníky, pole už skoro neplodí, dovezená zvířata vyhynula, umělá ozonová díra se skoro zacepila a již více jak polovina robotů nefunguje, ačkoliv mají neomezenou životnost. A to vše bez zjevného důvodu. Od té doby, kdy právníci navíc dokončili práci na zákonech a nastala tak v podstatě doba blahobytu bez potřeby práce, je nárůst právních sporů za týden o 1680 %. Minulý týden bylo zahájeno 268 983 soudních sporů. Všechny údaje přesně souhlasí se zprávou POPRDu. Dalo by se proto říct, že Země jedná v sebeobraně, když v podstatě nenásilně odeslala všechny právníky ze Země na opuštěnou planetu!“

Soudce pohlédl na Alana skrz brýle. Byla pravda, že tolik soudních sporů kvůli takovým maličkostem jako za posledních pár dnů ještě nikdy nezažil. Také si všiml, že porce jídla nebyly tak velké a dobré, jako když sem přiletěli, a že roboti, kteří mu na Zemi věrně sloužili dlouhá léta, již nebyli zdaleka tak spolehliví, aniž by přišel na to proč.

Žalobce si všiml, jak při Alanově řeči soudce souhlasně pokyvuje hlavou, a zoufale vykřikl: „Pane soudce, navrhuji, ať zprostíte pana obhájce jeho

funkce, vždyť plácá samé nesmysly. Navíc má i holotalár naopak! Ten zjevně neví, o čem mluví. Také navrhuji odročit soudní jednání kvůli novým důkazům a zahájení soudního řízení proti POPRDu pro jejich podjatost a zločinecké spiknutí proti právníkům, a taky zažalovat roboty pro jejich neschopnost starat se o právníky a životní prostředí na Kolonii, a dále by se měl zažalovat...“

Půda se zachvěla, pár robotů zkolabovalo a vzduch zřetelně prořídil.

„Myslím,“ prohlásil soudce, „že soudní řízení není třeba odročit. Rozhodnutí bude vyneseno za deset minut.“

Epilog.

O třicet let později

K orbitu Země se blížila rozpadlá, podomácku vyrobená kapsle pro meziplanetární kontakt. Způsob to byl sice stejně pomalý, jako kdyby kapsli doručovala státní pošta, šlo však o způsob spolehlivý (na rozdíl od státní pošty), bez jakýchkoliv technických požadavků. V útrobech kapsle se nacházel list papíru, který svým vzhledem pismem prohlašoval: Dle rozsudku Meziplanetárního trestního soudu ze dne 2. Šowy roku 8 vyhrála Země soudní spor Kolonie v. Země. Země je proto zproštěna povinnosti omluvit se Kolonii za své předchozí chování. Náhrada nákladů řízení byla předána obhájci Země, ctihodnému Alanovi Rozeckemu, předsedovi Velkého výboru Kolonie.

O dva dny později prolétla kolem Země kapsle s odvoláním.

(1) Protože měla být kolonie vybudována na moderních základech, bylo upuštěno od pojmenovávání měsíců podle zastaralých výrazů pro počasí. Kolonie se naproti tomu inspirovala římskými císaři a vytvořila systém kalendáře, kde každý stát má právo jednoho měsíce. To znamená, že každý stát má právo pojmenovat jeden měsíc v roce svou nejvýznamnější hlavou státu. Na kolonii bylo proto zavedeno 214 měsíců (včetně nově vzniklých států Jamy a Jajky), a počet dnů v jednotlivých měsících byl zmenšen na 3 kromě měsíce Gašparoviče, který jako přestupný měsíc má pouze dva dny.

Foto: Star Citizen: Orbital Station

PRÁVOSLAV KABRŇÁK

od JAKUBA STROUHALA

V KNIHKUPECTVÍ

